

DANIEL ARNESEN OG KARL HENRIK SIVESIND

Frivillighet og koronakrisen

Befolkningens frivillige innsats og frivillige organisasjoners rolle, aktiviteter og økonomi under koronakrisen i Norge

Daniel Arnesen og Karl Henrik Sivesind

Frivillighet og koronakrisen

Befolkningens frivillige innsats og frivillige organisasjoners
rolle, aktiviteter og økonomi under koronakrisen i Norge

Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor

Bergen/Oslo 2021

© Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor 2021
Rapport 2021:02

Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor
Co/Institutt for samfunnsforskning
Munthes gate 31
Postboks 3233 Elisenberg
0208 Oslo
www.sivilsamfunn.no

ISBN (print): 978-82-7763-695-5

ISBN (online): 978-82-7763-696-2

ISSN (print): 1891-2168

ISSN (online): 1891-2176

Rapporten er finansiert av Kulturdepartementet gjennom prosjektet «Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor». Senteret er et samarbeidsprosjekt mellom NORCE Samfunn og Institutt for samfunnsforskning.

Innhold

Innhold	3
Innledning.....	5
Formål og problemstillinger.....	6
Forskning på frivilligheten og koronakrisen	7
Andre eksempler på frivillighet i krisesituasjoner	9
Data og metode	10
Befolkningsundersøkelse	10
Organisasjonsdata	10
Data om pengeinnsamling i organisasjoner	11
Befolkningens frivillige innsats under koronaepidemien	13
Frivillig innsats under koronapandemien	13
Omfanget av og innholdet i ubetalt arbeid	15
Pengegaver til frivillige organisasjoner.....	18
Forskjeller i bidrag etter bakgrunnskjenntegn	19
Betydningen av tidligere organisasjonsdeltakelse.....	22
Konsekvenser av koronapandemien for frivillige organisasjoner.....	25
Organisasjonenes drift og aktiviteter.....	25
Styring og medlemsdemokrati	27
Bruk av digitale verktøy.....	29
Aktiviteter i forbindelse med koronapandemien	33
Bruk av frivillige i aktivitetene.....	34
Samarbeid med offentlige myndigheter	34
Økonomiske konsekvenser.....	37

Betydning av koronapandemien fremover.....	44
Pengeinnsamling under koronapandemien.....	45
Pengegaver under koronakrisen.....	45
Forskjeller mellom organisasjonstyper.....	53
Innsamlingskanaler.....	58
Kjennetegn ved giverne.....	61
Regresjonsanalyse: sannsynlighet for å gi, antall innbetalinger og gjennomsnittlig gavebeløp.....	63
Oppsummering og konklusjon.....	68
Befolkningens frivillige engasjement under koronakrisen.....	68
De frivillige organisasjonenes rolle og konsekvenser av koronakrisen.....	69
Koronakrisen og organisasjoners innsamlingsarbeid.....	71
Avsluttende refleksjoner.....	73
Litteratur.....	76
Sammendrag/Abstract.....	80

Innledning

Sivilsamfunnet spiller en viktig rolle i møte med kriser og samfunnsutfordringer. Noen eksempler fra nyere tid er terrorangrepet 22. juli 2011 og flyktningkrisen i 2015. Frivillige organisasjoner er dessuten en nødvendig del av den løpende beredskapen når det gjelder søk og redning som koordineres av offentlige etater som hovedredningssentralene, alarmsentralene, politi og brann- og redningsetatene (Skiple & Winsvold, 2020). Det har heldigvis gått lang tid mellom de gangene det har vært behov for bred mobilisering av de frivillige organisasjonene til å håndtere en større krise i Norge.

I 2020 satte imidlertid utbruddet av koronapandemien hele den norske samfunnsberedskap på prøve. På bakgrunn av en periode med tiltakende smittespredning besluttet regjeringen 12. mars å stenge ned Norge – blant annet ble barnehager, skoler og universiteter og høyskoler stengt, det ble lagt ned forbud mot kulturarrangementer, idrettsarrangementer og organisert idrettsaktivitet, og bedrifter ble oppfordret til å legge til rette for hjemmekontor dersom mulig.¹ Statsminister Erna Solberg appellerte til befolkningen om å bidra til en felles nasjonal dugnad for å hindre smittespredning i samfunnet.

Frivilligheten ble tidlig mobilisert for at den skulle gi hjelp under krisen. I samarbeid med Norges Røde Kors, Sanitetsforeningen og Norsk Folkehjelp laget Helsedirektoratet en anbefaling til kommunene om å inngå avtale om samarbeid med frivillige organisasjoner.² Det ble her lagt opp til at frivillige skulle kunne bidra med praktisk bistand til folk som er i karantene eller isolasjon, for eksempel ved å handle for personer i risikogruppen – det man kan kalle «omsorgsberedskap». Kommunene skulle kartlegge behovet for hjelp og de frivillige organisasjonene koordinere hjelpen. Det har også blitt utarbeidet egne hjelpevedtregler som gir råd om hvordan privatpersoner kan bidra i krisen. Akkurat i hvor stor grad kommunene faktisk har brukt frivillige organisasjoner

¹ Helsedirektoratet har vedtatt omfattende tiltak for å hindre spredning av covid-19. <https://www.helsedirektoratet.no/nyheter/helsedirektoratet-har-vedtatt-omfattende-tiltak-for-a-hindre-spredning-av-covid-19>

² <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/koronavirus/idrett-kultur-fornoyelsesparker-og-frivillige-organisasjoner/frivillige-organisasjoner>

til å koordinere hjelp til folk som er isolert eller tilhører risikogrupper, vet vi imidlertid lite om.

Det finnes dog mange eksempler på tiltak i regi av frivillige organisasjoner, både på eget initiativ og i samarbeid med myndighetene. Nasjonalforeningen, Sanitetsforeningen og LHL (Landsforeningen for hjerte- og lungesyke) opprettet en frivillig hjelpelinje for å avlaste Helsedirektoratets koronatelefon. Røde Kors, Blå Kors og Barn av rusmisbrukere oppbemannet sine chattetjenester for barn og unge slik at de som hadde det vanskelig, kunne snakke med noen. Kirkens Bymisjon og Frelsesarmeen styrket sine tiltak for personer med rusproblemer, økonomisk vanskeligstilte og utenlandske tilreisende da ordinære hjelpetilbud ble stengt ned. LIN – Likestilling, inkludering og nettverk og Caritas Norge viderefremmet informasjon fra myndighetene på ulike språk for å nå ut til innvandrerbefolkningen.

For å kunne gjennomføre slike tiltak har organisasjonene vært avhengige av den uvurderlige innsatsen til frivillige som har stilt opp på tross av smittefaren. Samtidig kan det tenkes at det har skjedd en viktig innsats også utenfor frivillige organisasjoner. I mange land har uformelle, organiserte grupper vært viktige for å yte gjensidig hjelp, blant annet koordinert via internett og sosial medier. Det har vi også hatt eksempler på i Norge, som da gruppen Refugees Welcome vokste frem under flyktningkrisen i 2015 (Sætrang, 2016). Frivillig innsats kan dessuten gjøres på eget initiativ som ubetalt arbeid for personer utenfor eget hushold og nærmeste familie. I tillegg kan man bidra ved å gi penger klær, mat og andre ting det er behov for, eller ved å gi blod.

Samtidig har koronakrisen også hatt store konsekvenser for frivilligheten. For organisasjoner, lag og foreninger førte nedstengingen av samfunnet til at de måtte sette sine aktiviteter på vent. Korps, teater og kor måtte stanse øvinger, og idrettslag treninger og konkurranser, sosiale foreninger humanitært arbeid og trossamfunn religiøse samlinger for å nevne noe. Det har i mange tilfeller også gått ut over inntektsbringende aktiviteter som loppemarkeder, arrangementer og utleie av lokaler. Innsamlingsarbeid i forbindelse med møter og gjennom personlig kontakt ble sterkt begrenset, og elektroniske overføringer som Vipps måtte tas i bruk. Koronakrisen har med andre ord rammet både aktiviteter og økonomi i frivillig sektor

Formål og problemstillinger

I denne rapporten undersøker vi befolkningens frivillige bidrag under koronakrisen, betydningen den har hatt for frivillige organisasjoner, og organisasjoners innsamlingsarbeid i perioden. Spørsmålene vi stiller, er som følger:

- I hvilken grad og i hvilket omfang bidro befolkningen med frivillig innsats i forbindelse med utbruddet av koronapandemien i Norge?

- Hvilken rolle spilte frivillige organisasjoner under utbruddet, og hvilke konsekvenser har nedstengingen hatt for deres aktiviteter og økonomi?
- Hvordan har organisasjonenes pengeinnsamling blitt påvirket av koronakrisen, og ser vi under krisen noen endringer i giverrekruttering, innbetalinger og gavebeløp?

Ved å undersøke disse spørsmålene ønsker vi på den ene siden å gi kunnskap om hvilken rolle frivillig innsats og frivillige organisasjoner har spilt i møte med koronavirusutbruddet. På den andre siden vil vi belyse hvordan organisasjonslivet har blitt påvirket av krisen.

Forskning på frivilligheten og koronakrisen

Både i Norge og internasjonalt er det stort behov for kunnskap om hva frivillighetens bidrag er i forbindelse med koronapandemien, og hvordan pandemien rammer frivillig og ideell sektor. Flere forskningsmiljøer i andre land arbeider nå også med mange av de samme spørsmålene som vi stiller i denne rapporten. Selv om mye av denne forskningen fortsatt er på et tidlig stadium, har noe begynt å bli offentliggjort. Dette gir et kunnskapsgrunnlag som gjør at vi kan ha noen forventninger til hva vi vil kunne finne. I fortsettelsen skal vi gå gjennom utvalgte relevante studier.

Tidligere studier viser at store deler av den norske befolkningen gjør frivillig innsats i ulike sammenhenger. En undersøkelse fra 2017 viser at 63 prosent av dem mellom 16 og 79 år hadde utført frivillig arbeid for en frivillig organisasjon, og at 75 prosent av husholdningene gav penger til en organisasjon (Fladmoe et al., 2018). Den samme dugnadsånden som motiverer oss til å drive med frivillighet, har etter alt å dømme også vært viktig i møte med de utfordringene som oppstod under koronapandemien. For eksempel viser Nilsen og Skarpenes (2020) hvordan politikernes appell om en nasjonal dugnad for å stoppe smitten var viktig for å fremme en forestilling om felles sosialt ansvar under krisen. Det kan også ha hatt en effekt på befolkningens frivillige innsats.

Samtidig vet vi at koronapandemien har hatt og fortsatt har stor innvirkning på hvordan folk lever sitt liv. Helsingen et al. (2020) finner i en undersøkelse gjennomført i Norge og Sverige under koronautbruddet at mange holdt seg mer i ro og i mindre grad hadde kontakt med andre. Et flertall opplevde at livet på mange måter var satt på vent. Selv om mange har hatt et ønske om å bidra, kan smittesituasjonen ha lagt en demper på mulighetene for å gjøre frivillig innsats, spesielt i risikogrupper. Et annet poeng er at en situasjon der mange har vært nødt til å holde seg hjemme og i liten grad omgås andre, også bidrar til egne utfordringer med ensomhet og isolasjon.

Det er også et spørsmål i hvilken grad frivillig innsats har blitt kanalisert gjennom organisasjoner eller tatt form av mer uformell, direkte hjelp til andre. En dansk studie av Carlsen et al. (2020) viser at mye av den uformelle hjelpen i forbindelse med pandemien skjedde gjennom sosiale nettverk, slik at den var

mer utilgjengelig for dem med liten omgangskrets. Samtidig finner de også at sosiale medier spilte en viktig rolle i mobiliseringen til hjelpeinnsats. Lachance (2020) peker også på betydningen virtuell frivillighet kan komme til å få i kjølvannet av koronapandemien. Fra Frankrike har man eksempler på grupper som har organisert seg på Facebook for å sy munnbind og lage utstyr til helsepersonell. I Østerrike har Twitter blitt brukt for å mobilisere direkte hjelp til personer i karantene under emneknaggen #NeighbourhoodChallenge (Spear et al., 2020).

En tysk undersøkelse har sett på befolkningens uformelle hjelpebidrag under koronakrisen. Den er basert på analyser av en spørreundersøkelse blant 4 799 personer i et representativt befolkningsutvalg gjennomført april–mai 2020. Den viser at 36 prosent hadde bidratt gjennom eksisterende hjelpetiltak, og i tillegg hadde 13 prosent bidratt gjennom nye tiltak som var etablert i forbindelse med koronakrisen. 80 prosent av disse hadde imidlertid hjulpet personer de hadde familierelasjon til, 69 prosent hadde hjulpet venner eller naboer, og 13 prosent hadde hjulpet foreningsmedlemmer. Bare 17 prosent hadde hjulpet noen de ikke kjente fra før. I de fleste tilfeller (84 %) dreide det seg om praktisk hjelp, men mange gav også emosjonell støtte (58 %). Dessuten bidro noen med barnepass (15 %) og penger (16 %). Det var imidlertid små forskjeller i sosiale bakgrunnsvariabler blant dem som bidro, med unntak av at personer over 65 bidro mindre og i større grad var mottakere av hjelp enn andre kartlagte befolkningsgrupper (Koos & Bertogg, 2020). Undersøkelsen viser at den uformelle hjelpen var et viktig bidrag ved siden av de omfattende offentlige hjelpetiltakene som fant sted i Tyskland, og at det meste av den uformelle hjelpen ble organisert gjennom eksisterende tiltak. Bare en fjerdedel gikk gjennom nye tiltak.

Grønbjerg et al. (2020) har undersøkt hvordan krisen har påvirket nonprofit-organisasjoner i Indiana, Ohio i USA basert på en undersøkelse gjennomført i april og mai i 2020. De finner at flertallet av organisasjonene hadde redusert eller avlyst aktiviteter, og spesielt gjaldt det i tilfeller hvor deltakerne møtes fysisk. Kunst- og kulturorganisasjoner rapporterte i større grad enn andre at de hadde begrenset sine aktiviteter. Omtrent like mange som hadde vært nødt til å redusere sine programmer, hadde samtidig økt sitt tilbud på telefon eller nettbaserte plattformer. Flertallet opplevde dessuten tap av inntekt som følge av krisen, særlig fra gaver og innsamlinger og fra deltakeravgifter. Mange av de samme funnene gjør seg gjeldende i en tilsvarende studie fra San Diego (Young et al., 2020). Denne studien finner også at mange nonprofit-organisasjoner i denne perioden hadde vært nødt til å si opp eller permittere sine ansatte eller å redusere arbeidstid og lønninger. Salamon og Newhouse (2020) anslår at 13 prosent av alle jobber i ideell sektor i USA forsvant i perioden fra mars til april, og at spesielt utdanning, helse og sosiale tjenester ble rammet.

Lignende erfaringer har man også gjort i andre land. En undersøkelse blant nonprofit-organisasjoner i Sør-Korea viser at særlig eldre organisasjoner med større inntekter, flere ansatte og virkefelt utenfor storbyer opplevde at driften ble rammet. Samtidig gav mange yngre organisasjoner uttrykk for bekymringer om økonomiske konsekvenser som nedgang i inntekter fra pengegaver og forsinkelser i utbetaling av offentlig støtte (Kim, 2020).

Andre eksempler på frivillighet i krisesituasjoner

Vi kan også trekke paralleller til andre krisesituasjoner hvor frivilligheten har mobilisert til innsats.

Et eksempel er flyktningssituasjonen i 2015 som medførte at behovet for hjelp til mat, klær og husrom oversteg det normale hjelpeapparatets kapasitet. Facebook-grupper og etablerte frivillige organisasjoner tok egne initiativer og supplerte det offentlige i denne situasjonen. En forskningsrapport viser at om lag en tredjedel av befolkningen bidro på en eller annen måte (se Fladmoe et al., 2016). 8 prosent gjorde frivillig arbeid, 22 prosent gav penger, og 17 prosent gav klær, utstyr og mat. Blant disse var det svært mange som bidro via frivillige organisasjoner. Det gjaldt 87 prosent av dem som gjorde frivillig arbeid, og 75 prosent av dem som gav penger eller andre ting. Dette hadde antakelig sammenheng med at etablerte aktører som Røde Kors, Norsk Folkehjelp og Redd Barna var viktige samarbeidspartnere for myndighetene da flyktningene strømmet på. Mindre lag og foreninger var i tillegg med på integreringsinnsatsen som fulgte.

I tillegg oppstod det et stort antall Facebook-grupper og lokale hjelpegrupper. Forskerne har funnet 140 av dem, de fleste tilknyttet Refugees Welcome og Dråpen i Havet. Likevel var de frivillige organisasjonene den viktigste infrastrukturen. 57 prosent av dem som bidro med frivillig innsats, både i form av arbeid og gaver, gjorde det i regi av frivillige organisasjoner. Nylige opprettede initiativer og organisasjoner utgjorde bare 11 prosent og egenorganisering 10 prosent av innsatsen. I tillegg kommer private virksomheter med 14 prosent, offentlige virksomheter med 6 prosent og asylmottak med 5 prosent. Dette peker i retning av at nettverket og erfaringen med frivillig arbeid i frivillige organisasjoner også er viktig for mobilisering i nye situasjoner. Som på de fleste andre områder er oppfordringer fra kjente viktige for at man skal komme i gang. Sosiale medier spilte en rolle for rekruttering til nyopprettede initiativ, mens tradisjonelle kanaler som medieomtale, annonser og organisasjonsinformasjon har vært viktige for de frivillige organisasjonene. Sivilsamfunnets mobilisering var altså en avgjørende del av det norske samfunnets evne til å takle en stor, midlertidig humanitær utfordring.

Data og metode

Befolkningsundersøkelse

Rapporten baserer seg på data fra tre kilder. Den første er undersøkelsen Social Media in the Public Sphere (SMIPS), runde åtte, som ble gjennomført i et nettbasert aksesspanel av Kantar TNS fra 13. mai til og med 15. juni 2020. Undersøkelsen ble først sendt ut til et utvalg på 3 575 personer som hadde deltatt i tidligere runder og i den sammenheng sagt ja til å bli kontaktet om senere undersøkelser. I dette utvalget deltok 64 prosent av de spurte. Deretter ble det supplert med et landsrepresentativt utvalg på 6 227 personer. Det ble trukket på en slik måte at man i utvalget som helhet kom så nært befolknings-sammensetningen som mulig på kjennetegn som kjønn, alder, geografi og utdanning. I dette utvalget deltok 28 prosent av de spurte. Undersøkelsen gikk dermed ut til et bruttoutvalg på 9 795 personer hvorav til sammen 41 prosent svarte. Det tilsvarer et nettoutvalg på 4 003 respondenter.

I undersøkelsen ble det spurt om man i forbindelse med koronapandemien hadde utført ubetalt arbeid for en frivillig organisasjon eller i regi av en frivillig organisasjon eller for personer utenfor eget hushold som ikke tilhørte nærmeste familie. I denne sammenheng omfatter nærmeste familie barn, barnebarn, foreldre og besteforeldre. Disse to spørsmålene er igjen fulgt opp med spørsmål om hvor mange timer man hadde arbeidet ubetalt de siste fire ukene. Avgrensningen på fire uker er gjort for at antall timer skal ligge innenfor et tidsrom det er mulig å huske detaljert, i tråd med anbefalinger for slike kartlegginger.

Videre ble det også spurt om man etter utbruddet av pandemien hadde gitt penger til en frivillig organisasjon, og hvor stort beløp man hadde gitt. Dette kan dreie seg om støtte til konkrete hjelpetiltak som organisasjonen driver, men også til driften av frivillige organisasjoner som lider på grunn av bortfall av inntekter fra møter, arrangementer, medlemskap eller pengeinnsamlinger. I tillegg var det spørsmål om man hadde gitt bort mat, klær og andre ting det var behov for, og til sist om man hadde vært blodgiver. Det har gått ut oppfordringer fra helsemyndighetene om å gi blod fordi nedstengingen av samfunnet kunne føre til at det ble for få blodgivere. Dette ble særlig aktuelt fordi det forskes på om plasma fra personer som er blitt friske av covid-19, kan brukes i behandlingen av akutt syke personer.

Organisasjonsdata

Den andre kilden er en nettbasert undersøkelse av nasjonale og lokale frivillige organisasjoner gjennomført av Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. Undersøkelsen skulle gi kunnskap om hvilke konsekvenser den sosiale nedstengingen før sommeren hadde for de frivillige organisasjonene, på både nasjonalt og lokalt nivå.

For at undersøkelsen skulle komme raskt i gang, ble den modellert på andre tidligere organisasjonsundersøkelser, og det ble tatt i bruk de samme utvalgslistene (Arnesen & Sivesind, 2020). Undersøkelsen av nasjonale organisasjoner ble avgrenset til organisasjoner med ansatte. Avgrensningen ble gjort av praktiske årsaker for å sikre høy svarprosent på kort tid, da det var behov for raskt å få kunnskap om situasjonen i sektoren. I undersøkelsen av de lokale organisasjonene ble det tatt utgangspunkt i lister fra et utvalg av kommuner som var stratifisert for å representere landsdeler og små, mellomstore og store kommuner i tillegg til storbyer. For hver landsdel var det én kommune i hver av de tre størrelseskategoriene, mens storbysegmentet omfattet Bergen og Oslo. For at gjennomføringen skulle være praktisk mulig, ble det trukket et proporsjonalt utvalg fra de ulike kommunene.

Spørreskjemaet i undersøkelsen omfattet spørsmål om status for organisasjonenes drift og aktiviteter, bruk av digitale verktøy, aktivitet i forbindelse med koronasituasjonen, samarbeid med offentlige myndigheter og forventninger til de økonomiske følgene av krisen for organisasjonen. Skjemaet ble programmert i surveyplattformen Questback og sendt ut elektronisk per e-post. I den nasjonale undersøkelsen ble invitasjonen i utgangspunktet rettet til postmottak, men med en oppfordring om at den skulle videreformidles til en nøkkelperson som daglig leder eller styreleder. I den lokale undersøkelsen ble invitasjonen i hovedsak rettet direkte til det som var blitt identifisert som foreningens leder, kasserer eller sekretær, alt etter hvilken kontaktinformasjon som var tilgjengelig. Det ble i begge tilfeller sendt ut en påminnelse i løpet av feltperioden.

I første omgang ble spørreskjemaet sendt ut til 941 nasjonale organisasjoner, avgrenset til organisasjoner med ansatte ifølge Aa-registeret. Feltperioden varte fra 25. mars til 30. april 2020. I alt kom det inn svar fra 371 organisasjoner, noe som gir en svarprosent på 39 prosent. Det ble i andre omgang sendt ut en undersøkelse til 2 788 lokale organisasjoner i det nasjonalt stratifiserte utvalget av norske kommuner. Feltperioden varte fra 13. mai til 20 juni. Til sammen kom det inn 325 svar, noe som tilsvarer en respons på 12 prosent.

Data om pengeinnsamling i organisasjoner

Den tredje kilden er opplysninger om pengeinnsamling og pengegaver i frivillige organisasjoner som er trukket ut fra databasen til Profundo. Dette er en bedrift som behandler kontakten med givere og medlemmer på oppdrag av frivillige organisasjoner (customer relationship management, CRM). Giverdataene dekker i alt åtte organisasjoner innen kategoriene rusbehandling, helse, sosiale tjenester, miljø- og naturvern, rettighets- og støttearbeid, internasjonal bistand, misjon og dessuten tro og livssyn. Uttrekket dekker perioden fra 1. mars 2019 til og med 31. august 2020.

Til sammen er det data om 1 698 164 innbetalinger fordelt på 234 174 givere i de åtte organisasjonene for overnevnte periode som helhet. I analysen

avgrener vi oss imidlertid i hovedsak til data for mars–august 2019 og 2020, da vi ønsker å sammenligne samme periode i de to årene for å undersøke om koronakrisen har ført til endringer mot fjoråret. For 2019 har vi data om 101 749 unike givere og 485 907 innbetalinger, mens vi for 2020 har data om 128 879 unike givere og 570 409 innbetalinger. Vi gir også mer detaljerte tall både totalt og for de ulike organisasjonene som del av analysen i kapittel 4.

Dataene gir muligheter for undersøkelse av mønstre i givere, innbetalinger og gavebeløp i perioden før og under den første koronabølgen. De gir informasjon om når hver enkelt innbetaling fra givere til organisasjoner ble gjort i perioden, gjennom hvilke kanaler de ble gjort, og i forbindelse med hvilket formål de ble gjort. Videre gir dataene også informasjon om giverne, deriblant kjønn, alder og fylke, når de ble registrert som giver/medlem, gjennom hvilken kanal de ble rekruttert, om de er fastgivere, og om de har innberettet gavene til Skatteetaten.

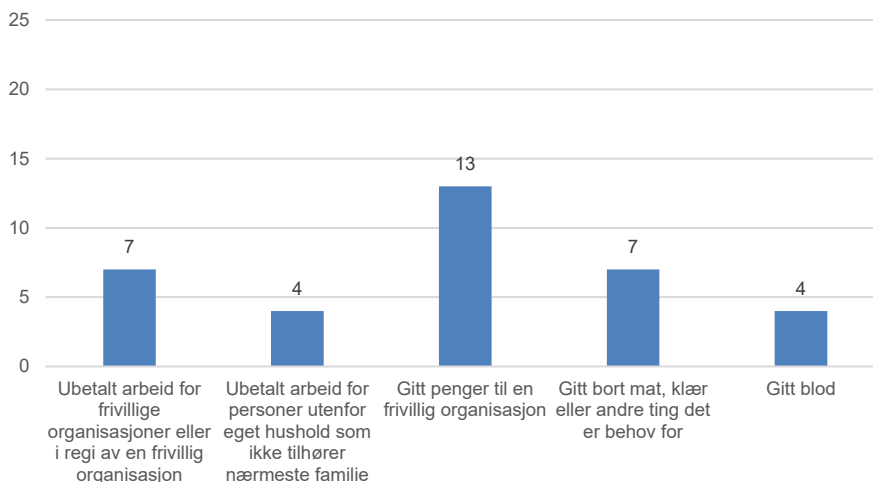
Befolkningens frivillige innsats under koronaepidemien

I dette kapittelet undersøker vi befolkningens frivillige innsats under koronapandemien. Vi ser på fem typer innsats som det ble spurt om i befolkningsundersøkelsen: ubetalt arbeid for eller i regi av en frivillig organisasjon, ubetalt arbeid for andre utenom eget hushold og nærmeste familie, pengegaver til frivillige organisasjoner, donering av mat, klær og andre ting det er behov for, og blodgiving. For hver av disse innsatsene ser vi også på hva som kjennetegnet dem som utførte dem, som kjønn, alder, fylke, utdanning og inntekt. Vi undersøker også i hvilken grad tidligere erfaring med organisasjonsaktivitet hadde noen betydning for om man bidro med frivillig innsats under pandemien.

Frivillig innsats under koronapandemien

Figur 1 viser andelen som svarte at de hadde ytt ulike typer frivillig innsats i forbindelse med koronapandemien. Vi ser for det første at 13 prosent svarte at de gav penger til en frivillig organisasjon. Dernest viser figuren at det var 7 prosent som gav bort klær, mat eller andre ting det var behov for. Til sammenligning svarte 7 prosent at de utførte ubetalt arbeid for en frivillig organisasjon, og 4 prosent svarte at de utførte utbetalt arbeid for andre utenfor egen husholdning og nærmeste familie. Vi finner i tillegg at 4 prosent gav blod i forbindelse med pandemien.

Figur 1. Prosentandel som utførte hver av de ulike typene frivillig innsats. Prosent. N = 4 003

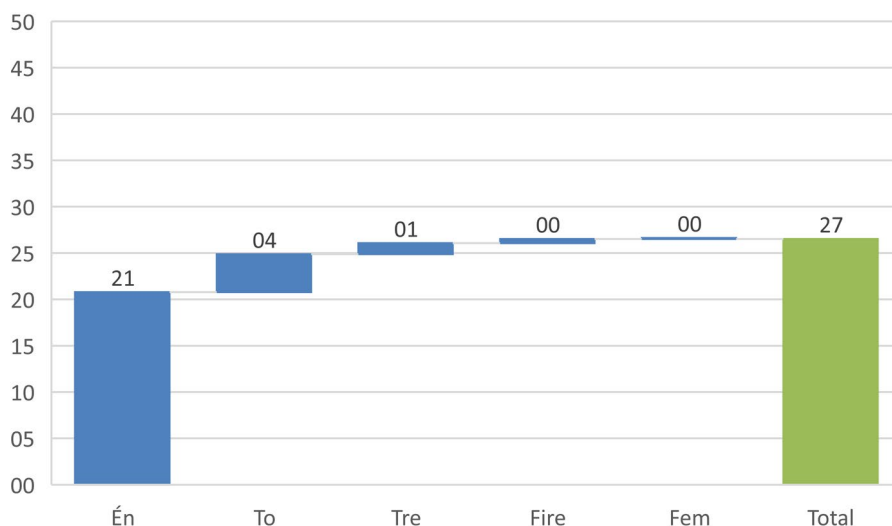
Å gi penger til en frivillig organisasjon er den mest utbredte typen innsats. Vi kan anslå at rundt 560 000 personer bidro på denne måten. Giverne ville nok både støtte organisasjonenes arbeid for å hjelpe risikogrupper og personer i isolasjon og karantene, og bidra i form av kronerulling for lag og foreninger som havnet i en økonomisk vanskelig situasjon. For eksempel oppfordret mange idrettslag og skolekorps som måtte avlyse sine loppemarkeder, i stedet folk til å støtte dem ved å gi penger. Samtidig finner vi også at mange gav mat, klær og andre ting det var behov for. Gavene kan ha blitt gitt direkte, men ble nok i mange tilfeller også formidlet gjennom organisasjoner, slik som eksempelvis Fattighuset i Oslo og Matsentralen i Bergen.

Når det gjelder frivillig arbeid, kan det være fristende å konkludere med at få gjorde en slik innsats under pandemiutbruddet sett i forhold til at over halvparten av befolkningen normalt utfører frivillig arbeid for organisasjoner. Det må imidlertid tas i betraktning at smittevern hensynet la begrensninger på den sosiale kontakten mellom folk, samtidig som også store deler av organisasjonslivet ble rammet av nedstengingen. I et slikt lys er det forholdsvis mange som arbeidet frivillig. Mer konkret kan vi på bakgrunn av tallene ovenfor anslå at rundt 280 000 personer har gjort ubetalt arbeid for frivillige organisasjoner, og at rundt 160 000 har hjulpet andre utenfor egen hushold eller nærmeste familie. Til sist kan det også se ut til at flere har gitt blod under koronapandemien når vi sammenligner med hvor mange som vanligvis er blodgivere i Norge. Antallet som gav blod i 2019, var 96 600 (Hoang & Østgård, 2020), og ligger normalt sett på noe som tilsvarer 2 prosent av befolkningen. Noe av årsaken til denne økningen kan være at det gikk ut

informasjon fra helsemyndighetene om at det var behov for blodgivere selv om samfunnet til dels var nedstengt.

En enkelt person kan selvfølgelig ha gjort en innsats på flere enn ett av disse områdene. For å undersøke dette ser vi i figur 2 på hvor stor andel som har gjort én type innsats, to typer innsats og tre eller flere typer innsats.

Figur 2. Prosentandel som utførte én, to, tre, fire og fem av de ulike typene innsats og total på tvers av innsatstypene. $N = 4\ 003$

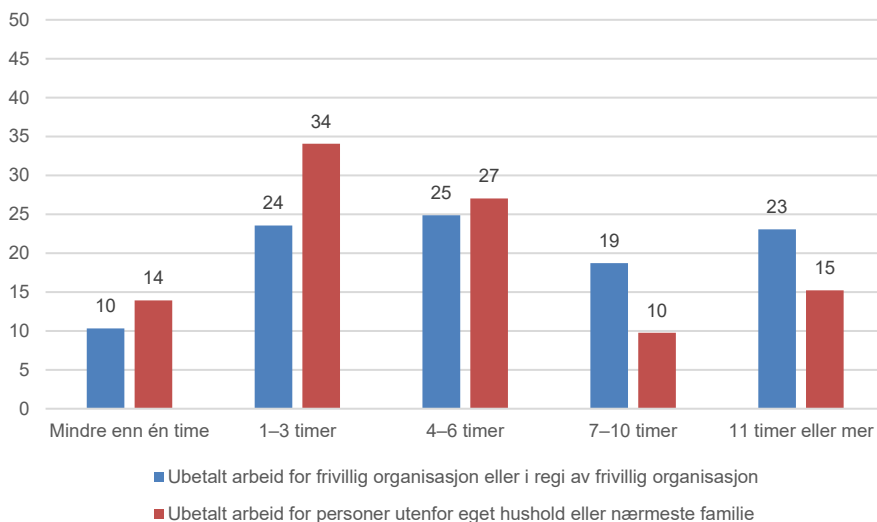

Figuren viser at 20,8 prosent gjorde kun én type frivillig innsats, mens 4,1 prosent gjorde to typer innsats og 1,2 prosent tre. Det var få, 0,5 prosent, som gjorde fire typer innsats, og så godt som ingen gjorde alle fem. Med dette får vi også synliggjort den totale innsatsen: Til sammen 26,5 prosent av befolkningen mellom 18 og 79 år, eller 1,1 millioner personer, utførte minst én av de fem typene frivillig innsats. Dette er omtrent samme nivå som vi så under flyktningkrisen. Dette viser at det har vært en relativt omfattende frivillig innsats fra befolkningen under koronapandemien, og at engasjementet kan utløse flere typer innsats fra enkelte bidragsyttere.

Omfanget av og innholdet i ubetalt arbeid

Figur 3 viser omtrent hvor mange timer ubetalt arbeid som ble utført for eller i regi av frivillige organisasjoner og for personer utenom eget hushold eller nærmeste familie de siste fire ukene. Vi skiller her mellom mindre enn én time, én til tre timer, fire til seks timer, syv til ti timer og elleve timer eller mer. De spurte har selv krysset av for hvor mange timer de jobbet.

Figur 3. Fordeling på spørsmålet «Omtrent hvor mange timer jobbet du ubetalt for en frivillig organisasjon / personer utenfor eget hushold eller nærmeste familie. Prosent. N = 269/147

Blant dem som utførte ubetalt arbeid for en frivillig organisasjon, ser vi av figuren at det går et skille mellom dem som jobbet mindre enn én time, som var 11 prosent, og dem som jobbet mer. Det var til sammenligning 24 prosent som jobbet mellom én og tre timer, 25 prosent mellom fire og seks timer, 19 prosent mellom syv og ti timer og 23 prosent mer enn ti timer. Samtidig betyr det i hovedsak at det her er snakk om det man i tidligere undersøkelser har betegnet som *korttidsfrivillighet*, definert som en innsats på under ti timer siste fire uker. Til sammen faller 78 prosent av dem som utførte frivillig arbeid, i denne kategorien. Det er også interessant å merke seg at denne andelen er noe større enn det som er tilfellet når man ser på frivillig arbeid i befolkningens ellers, der den lå på 69 prosent i 2017 (Fladmoe, Sivesind & Arnesen, 2018). Det betyr at det var litt større andel av de frivillige som var korttidsfrivillige i forbindelse med koronapandemien enn for alle typer formål i 2017. Det har antakeligvis sammenheng med at smitteverntiltakene setter grenser for omfanget av aktivitet og at det er behov for mer spesialiserte oppgaver som utlevering av mat og medisiner.

Når det gjelder ubetalt arbeid for andre utenom eget hushold eller nærmeste familie, ser vi at 14 prosent jobbet mindre enn én time, 34 prosent jobbet fra én til tre timer, 27 prosent jobbet fra fire til seks timer, 10 prosent jobbet fra syv til ti timer, og 15 prosent jobbet elleve timer eller mer. Med andre ord ligger det her er tyngdepunkt på relativt korte innsatser, der mer enn halvparten jobbet seks timer eller mindre, sammenlignet med den jevnere fordelingen vi finner i ubetalt arbeid for frivillige organisasjoner. Det er med andre ord flere som er

langtidsfrivillige for organisasjoner. Dette kan ha sammenheng med at organisasjonene har bedre mulighet til å samordne innsatsen til flere frivillige der det finnes behov, mens frivillig innsats utenom egen familie eller hushold ofte retter seg mot enkeltpersoner man har kontakt med fra før.

Tabell 1 gir oss mulighet til å undersøke hva de frivillige har gjort. Denne viser i alt tolv ulike aktiviteter som ble utført som del av ubetalt arbeid for eller i regi av en frivillig organisasjon eller personer utenom eget hushold eller nærmeste familie. Alle som hadde gjort én av disse typene arbeid, ble presentert for kategoriene og ble bedt om å krysse av alle relevante alternativer.

Tabell 1. Andel som utførte ulike aktiviteter som del av ubetalt arbeid i forbindelse med koronapandemien. Prosent

	Ubetalt arbeid for en frivillig organisasjon eller i regi av en frivillig organisasjon	Ubetalt arbeid for personer utenfor egen husholdning eller nærmeste familie
Gitt råd og informasjon til andre	27	20
Hjulpet folk i risikogrupper	19	30
Hjulpet folk i karantene/isolasjon	14	23
Drevet transporttjenester	13	23
Drevet besøkstjeneste	6	18
Bistått pårørende	5	11
Drevet aktivitet for barn og unge	13	8
Drevet med søppeltømming	4	7
Drevet med utkjøring av mat og medisiner	6	16
Koordinert frivillige til hjelpeinnsats	7	6
Samlet inn penger til konkrete aktiviteter	7	2
Laget beskyttelsesutstyr	1	4
Annet	16	8
N	274	148

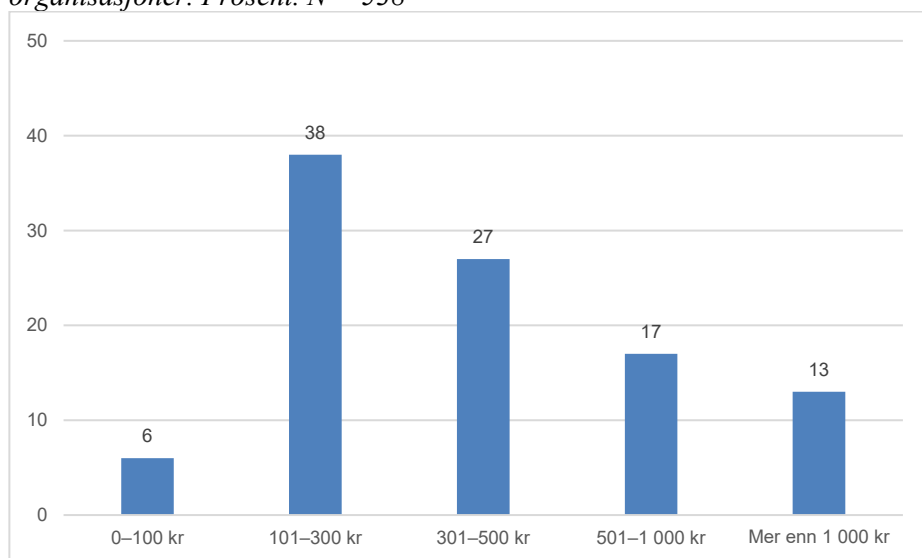
I tabellen ser vi at blant dem som utførte ubetalt arbeid for eller i regi av en frivillig organisasjon, svarer 27 prosent at de har gitt råd og informasjon til andre som del av jobben de gjorde. Dette kan for eksempel omfatte oppgaver som å betjene hjelpetelefon og medlemstelefon og å svare på henvendelser på mail og sosiale medier. Det er dernest 19 prosent som oppgir at de har hjulpet folk i risikogrupper, og 14 prosent som har hjulpet folk i karantene og isolasjon. 13 prosent har drevet transporttjenester. Informasjons- og hjelpearbeid ser dermed ut til å være de aktivitetene som har vært mest sentrale i organisasjonene, selv om de frivillige også har gjort mange andre oppgaver. I tillegg har 16 prosent drevet aktiviteter for barn og unge, noe som var særlig viktig i den tiden skoler, barnehager og det meste av fritidsaktiviteter var nedstengt.

Hjelp til personer i risikogrupper og i karantene eller isolasjon har stått enda mer sentralt blant dem som har gjort ubetalt arbeid for personer utenfor eget hushold eller nærmeste familie. Det er henholdsvis 30 og 23 prosent som svarer at de har gjort disse oppgavene. Videre ser vi at 23 prosent har drevet transporttjenester, 18 prosent har drevet besøkstjeneste, 16 prosent kjørte ut mat og medisiner, og 11 prosent bistod pårørende. Det er dermed en større andel som har gitt praktisk hjelp direkte til personer utenfor eget hushold enn gjennom frivillige organisasjoner. Selv om noen organisasjoner var i gang med slike aktiviteter, til dels i samarbeid med kommunene, ser det ut til at lokale nettverk har hatt stor betydning i den tidlige fasen av koronaepidemien. I tillegg oppgir 20 prosent av dem som har gjort ubetalt arbeid utenom hushold og familie, at de har gitt råd og informasjon til andre. Dette er nesten på nivå med dem som gjorde frivillig arbeid gjennom organisasjoner, noe som viser at behovet for denne typen hjelp har vært stort i en tidlig fase av pandemien med et ukjent virus og skiftende anbefalinger og pålegg fra myndighetene.

Pengegaver til frivillige organisasjoner

Figur 4 viser hvor store pengebeløp som ble gitt av dem som hadde gitt pengegave til en frivillig organisasjon. Vi skiller mellom inntil 100 kr, mellom 101 og 300 kroner, mellom 301 og 500 kroner, mellom 501 og 1 000 kroner og mer enn 1 000 kroner.

Figur 4. Prosentandel som har gitt ulike pengebeløp til frivillige organisasjoner. Prosent. N = 538

Figuren viser at 39 prosent gav mellom 101 og 300 kroner. Dette er dermed den summen flest valgte å gi. Det er dernest 29 prosent som svarer at de gav litt mer, mellom 301 og 500 kroner. Når det gjelder høyere beløp, ser vi at henholdsvis 13 og 12 prosent oppgav å ha gitt mellom 501 og 1 000 kroner og mer enn 1 000 kroner. Bare 8 prosent gav 100 kroner eller mindre.

Flertallet gav inntil 500 kroner i gave til frivillige organisasjoner. Dette er noenlunde samme sum som det vi i andre undersøkelser finner at befolkningen i gjennomsnitt gir av pengegaver i løpet av et helt år (Fladmoe mfl., 2018; Sivesind, 2015). At det gis like mye i de få månedene vi ser på her, er overraskende særlig fordi det ikke er noen bestemte organisasjoner som har profilert seg spesielt sterkt med innsamlingsaksjoner for å hjelpe folk i koronakrisen. I utlandet har det vært satt noe søkelys på flyktninger og andre som har kommet i en ekstra vanskelig situasjon, men i Norge har det kanskje vært mest oppmerksomhet om å støtte organisasjonene for at de skulle yte koronarelatert hjelp, og for at de skulle overleve svikten i inntekter. Dette innsamlingsarbeidet har også møtt konkurranse på sosiale medier der det foregikk en form for kronerulling for andre typer aktører som artister og andre kulturutøvere. Den store andelen som har bidratt med pengegaver, reflekterer at mange antakelig har hatt et ønske om å bidra selv om det er de offentlige myndighetene og næringslivet som har tatt de største økonomiske støytene.

Forskjeller i bidrag etter bakgrunnskjenntegn

Tabell 2 viser individuelle bakgrunnskjenntegn for dem som har utført de ulike typene frivillig innsats i forbindelse med koronapandemien.

Tabell 2. Type frivillig innsats og bakgrunnskjennetegn. Prosent. N = 4 003

	Ubetalt arbeid for organisasjon	Ubetalt arbeid for andre	Gitt penger	Gitt mat, klær	Gitt blod
<i>Kjønn</i>					
Mann	8	4	12	6	4
Kvinne	6	4	13	8	4
P-verdi (F-test):	0,0138	0,8707	0,3759	0,0766	0,1430
<i>Alder</i>					
18–29 år	9	5	11	10	7
30–44 år	6	3	11	9	5
45–59 år	7	3	11	5	3
60–79 år	7	4	17	6	1
P-verdi (F-test):	0,2193	0,5169	0,0000	0,0001	0,0000
<i>Landsdel</i>					
Oslo	9	5	17	11	6
Østlandet ellers	6	3	12	8	4
Innlandet	8	4	11	5	2
Agder og Rogaland	9	5	16	6	5
Vestlandet	5	3	10	7	3
Trøndelag	6	2	13	4	3
Nord-Norge	6	3	10	6	1
P-verdi (F-test):	0,1902	0,2698	0,601	0,2902	0,1727
<i>Utdanning</i>					
Grunnskole/videregående	7	4	11	8	3
Universitet/høgskole	7	4	15	7	4
P-verdi (F-test):	0,8601	0,4422	0,0058	0,3787	0,3908
<i>Arbeidsmarkedsstatus</i>					
I arbeid	6	4	11	7	5
Arbeidsledig	6	3	10	10	1
Pensjonert	8	4	20	5	1
Student/annet	8	4	13	8	6
P-verdi (F-test):	0,6906	0,7281	0,0000	0,0399	0,0001
<i>Inntekt</i>					
< 300 000 kr	7	4	11	8	4
300 000–600 000 kr	7	4	14	6	4
> 600 000 kr	7	4	15	8	5
P-verdi (F-test):	0,9922	0,9909	0,0090	0,3525	0,2986

Av tabellen ser vi at det er små forskjeller i bakgrunnskjennetegn blant dem som utførte ubetalt arbeid, både når det gjelder for organisasjoner og for andre utenfor eget hushold. Det er riktignok en signifikant forskjell i andelen menn og kvinner som gjorde ubetalt arbeid for en frivillig organisasjon, men denne

er relativt liten – 8 mot 6 prosent. De variasjonene vi observerer på andre kjennetegn som aldersgrupper, geografi og arbeidsmarkedsstatus, er i samme størrelsesorden og ligger innenfor det som kan skyldes statistiske tilfeldigheter. På en måte er det litt overraskende. Det kunne for eksempel tenkes at vi fant en forskjell etter alder fordi eldre er mer utsatt for å bli syke enn yngre, eller fylke fordi man kunne forvente en større innsats der hvor smitten var størst.

Når vi ser på dem som har gitt penger, gitt mat, klær og andre ting og gitt blod, tegner det seg derimot et litt annet bilde. Blant dem som har gitt pengegaver, ser vi for det første at det relativt sett er flere av de aller eldste som har gjort dette. Mens andelen var 17 prosent blant dem som var 60 år eller eldre, var tallet 11 prosent for de øvrige aldersgruppene. Dette reflekteres videre i forskjellene vi ser etter arbeidsmarkedsstatus der pensjonister skiller seg ut. Det er også et utslag på utdanning der noen flere av dem med høyere utdanning har gitt enn dem med grunnskole eller videregående. For personlig inntekt ser vi også at andelen er litt lavere i den minste inntektsgruppen sammenlignet med de to øvrige. Det er i tillegg tilsynelatende noen geografiske forskjeller, men disse er ikke statistisk signifikante. Det er vanlig at de med høyere inntekt, utdanning og alder oftere gir penger, og vi ser det samme mønsteret i den første fasen av koronapandemien (Fladmoe et al., 2019).

Blant dem som har gitt bort mat, klær og andre ting, finner vi at de yngre i større grad har gjort dette enn de eldre. Andelen er 10 prosent blant dem under 30 år og 9 prosent blant dem mellom 30 og 44 år, sammenlignet med 5 prosent blant dem fra 45 til 59 år og 6 prosent blant dem fra 60 opp til 79 år. Det er dessuten noen forskjeller etter arbeidsmarkedsstatus: Andelen er noe lavere blant pensjonister enn blant de øvrige gruppene. Vi ser til sist også at Oslo har en litt høyere andel enn øvrige fylker, men igjen er forskjellen ikke signifikant. Det er også små og ikke signifikante forskjeller når det gjelder utdanning og inntekt.

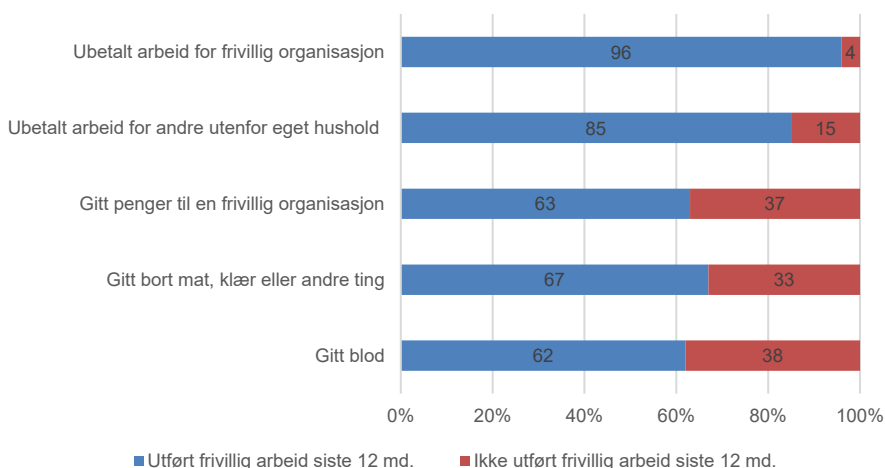
Til sist finner vi også noen forskjeller blant dem som har gitt blod. Her er det for det første en aldersforskjell. 7 prosent av dem under 30 år har gitt blod, mot 5 prosent av dem mellom 30 og 44 år og 3 prosent av dem mellom 45 og 59 år. Bare 1 prosent av dem som er 60 år eller eldre, har gitt. I og med at grensen for å gi blod første gang går ved 60 år, er det ikke overraskende at få i den eldste aldersgruppen har gjort dette. Dette speiles også i signifikante forskjeller etter arbeidsmarkedsstatus. De som er i arbeid og studenter har i større grad gjort dette enn dem som er pensjonister og arbeidsledige. Noe av grunnen til utslaget for sistnevnte gruppe kan være helse.

Det må imidlertid tas forbehold om at det er få respondenter i hver av befolkningsgruppene vi sammenligner her, noe som gir usikre estimater. I tillegg er de som deltar i en befolkningsundersøkelse av denne typen, antakelig mer aktive på andre områder også. Det kan trekke opp andelen som er frivillige, givere og blodgivere.

Betydningen av tidligere organisasjonsdeltakelse

Figur 5 viser hvor stor andel av dem som utførte hver av de fem ulike typene innsats, som hadde deltatt i frivillig arbeid for organisasjoner de siste tolv månedene.

Figur 5. Frivillig innsats i forbindelse med koronaepidemien etter om man har deltatt i frivillig arbeid siste 12 måneder eller ikke. Prosent. N = 4 003

Figuren viser at så å si alle de som utførte ubetalt arbeid for en organisasjon, også hadde deltatt i organisasjonsfrivillighet tidligere. Nærmere bestemt hadde 96 prosent av dem som gjorde denne innsatsen, også utført frivillig arbeid tidligere, mens bare 4 prosent ikke hadde gjort det. Av dem som utførte ubetalt arbeid for andre utenfor eget hushold, var det litt færre, 85 prosent, som tidligere hadde utført frivillig arbeid, og litt flere, 15 prosent, som ikke hadde gjort det. For de tre andre typene innsats tegnes et litt annet bilde. For eksempel hadde 63 prosent av dem som gav penger til en frivillig organisasjon, gjort frivillig arbeid tidligere, mens 37 prosent ikke hadde gjort det. Omtrent de samme andelene finner vi for dem som gav blod. Av dem som gav bort klær, mat og andre ting, hadde 67 prosent gjort frivillig arbeid tidligere, og 33 prosent hadde ikke gjort det.

Det å i utgangspunktet ha en tilknytning til foreningslivet var med andre ord viktig for engasjementet som ble utløst. Det kan også peke i retning av at organisasjonene hadde en viktig rolle i å mobilisere og kanalisere engasjementet som foregikk innenfor mer formelle rammer. Det kan imidlertid være andre rekrutteringskanaler som gjorde seg gjeldende blant dem som gav penger til en frivillig organisasjon, og dem som gav bort mat, klær eller andre ting.

Samlet sett finner vi en relativt bred mobilisering for frivillig innsats under koronapandemien. Vi finner også at en del engasjerte seg på flere forskjellige måter. Foruten de typene innsats vi har sett på her, har det nok også vært et stort nettbasert engasjement blant mange. Samtidig har også smittesituasjonen lagt noen begrensninger på folks sosiale deltakelse. At situasjonen samtidig har påvirket folks økonomiske situasjon, kan også ha vært til hinder for at de bidro.

Konsekvenser av koronapandemien for frivillige organisasjoner

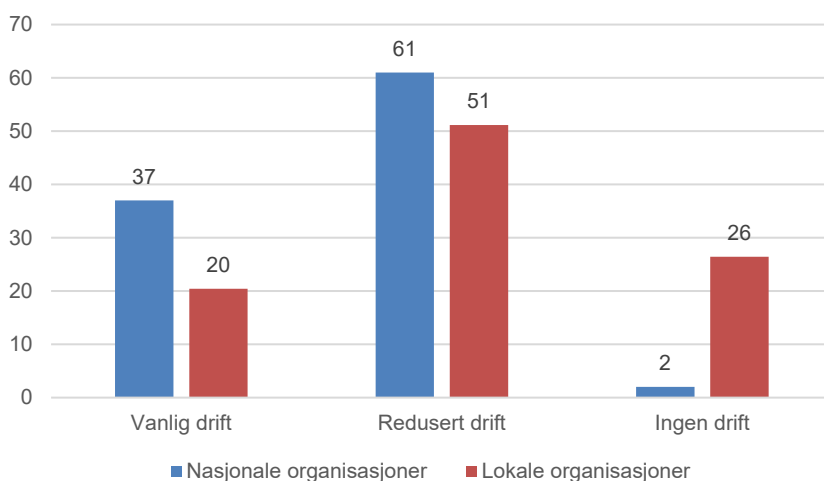
I dette kapittelet flytter vi perspektivet fra individnivå til organisasjonsnivå og undersøker hvilke konsekvenser koronapandemien har hatt for frivillige organisasjoner i Norge. Vi ser på betydningen for organisasjonenes aktiviteter og økonomi og dessuten på hvordan de har tilpasset seg situasjonen. Analysene tar i første rekke utgangspunkt i spørreundersøkelsene rettet mot nasjonale og lokale organisasjoner i tillegg til data om driftskostnadene til mottakere av momskompensasjon.

Organisasjonenes drift og aktiviteter

Figur 6 viser hvordan nasjonale og lokale organisasjoner beskrev status for driften på det tidspunktet de besvarte undersøkelsen.

Figur 6. Prosentandel av nasjonale og lokale organisasjoner som svarte at de på undersøkelsestidspunktet hadde vanlig drift, redusert drift og ingen drift.

N = 368/323

Mange organisasjoner har vært nødt til å redusere driften under koronakrisen. På spørsmål om hva status var for driften i organisasjonen på det tidspunktet undersøkelsen ble besvart, oppgav 62 prosent av nasjonale organisasjoner og 51 prosent av lokale organisasjoner at de hadde redusert drift. Det var samtidig mange flere lokale enn nasjonale organisasjoner, 26 prosent mot 2 prosent, som svarte at de hadde stanset driften helt. De gjenstående 36 prosent av nasjonale organisasjoner og 20 prosent av lokale organisasjoner oppgav å ha vanlig drift.

Tabell 3 viser i hvilken grad nasjonale og lokale organisasjoner avlyste eller reduserte ulike typer aktiviteter. Organisasjoner som oppgav at de normalt ikke har noen aktiviteter i den aktuelle kategorien, er utelatt fra tabellen.

Tabell 3, Prosentandel av nasjonale og lokale organisasjoner som hadde avlyst og redusert ulike aktiviteter

	Nasjonale organisasjoner				Lokale organisasjoner			
	Ja, avlyst	Ja, redusert	Nei	N	Ja, avlyst	Ja, redusert	Nei	N
Kurs, konferanser og seminarer	81	17	2	341	82	15	4	174
Øvinger eller treninger	71	26	3	116	73	25	2	166
Stevner eller konkurranser	89	10	1	83	88	11	2	114
Loppemarked, basar eller lotteri	78	17	5	37	84	14	2	94
Innsamling av penger til andre	22	48	30	67	68	19	13	56
Kulturaktiviteter	79	20	2	121	82	15	4	177
Sosiale tiltak for medlemmer	72	23	4	247	76	21	3	254
Dugnader	69	23	8	97	65	23	11	169
Politisk påvirkningsarbeid	9	46	44	286	29	42	29	106

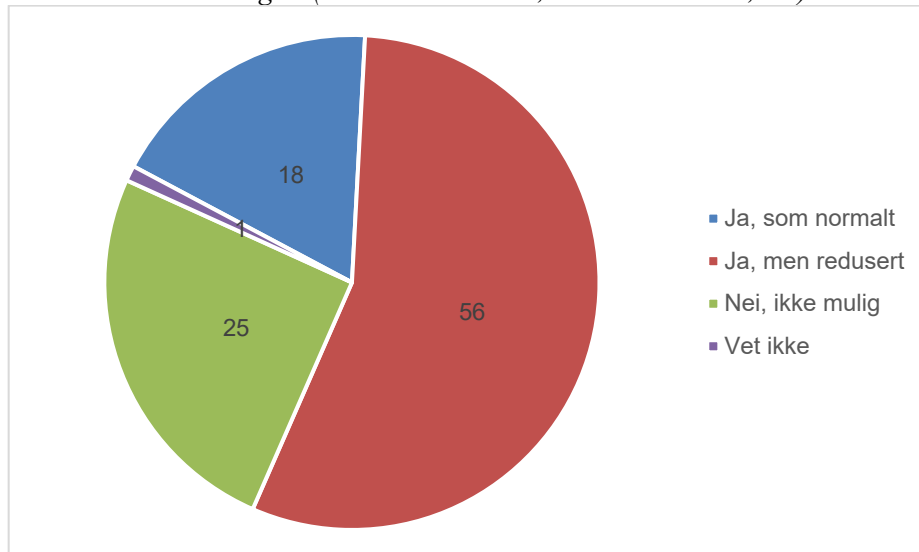
Ikke overraskende er det aktiviteter der man møtes fysisk, som i størst grad ser ut til å ha blitt avlyst, i både nasjonale og lokale organisasjoner. Blant lokale organisasjoner ser vi at mye av det som typisk er kjerneaktiviteter, ble rammet: 88 prosent har avlyst stevner eller konkurranser, 82 prosent kurs, konferanser og seminarer, 73 prosent øvinger eller treninger, 82 prosent kulturaktiviteter og 76 prosent sosiale tiltak for medlemmer. I tillegg viser tabellen også at 84 prosent har avlyst loppemarkeder, basar og lotteri, og 65 prosent har avlyst dugnader. I begge tilfeller dreier det seg om viktige inntektsbringende aktiviteter for mange organisasjoner.

På nasjonalt nivå finner vi et lignende mønster for disse aktivitetene. Vi ser at 81 prosent har avlyst kurs, konferanser og seminarer. Dette er en viktig type aktivitet på det nasjonale nivået. Politisk påvirkningsarbeid, som er en annen sentral del av virksomheten til nasjonale organisasjoner, ble derimot rammet i noe mindre grad. 44 prosent på det nasjonale nivået har drevet som normalt med slik aktivitet, mens 46 prosent reduserte den, og bare 9 prosent stanset den.

Det har nok blitt sett på som viktig å opprettholde påvirkningsarbeidet for å sikre innflytelse på reguleringer og støtteordninger i forbindelse med krisen.

I undersøkelsen til de lokale organisasjonene ble det også stilt spørsmål om det ville være mulig å gjennomføre aktiviteter innenfor myndighetenes retningslinjer for forsamlings, arrangementer og lignende. I denne sammenheng viste vi til reglene som gjaldt på tidspunktet undersøkelsen ble gjennomført: at det kun var tillatt med 50 deltakere på arrangementer på offentlig sted, at alle som deltok måtte holde minst én meter avstand, og at arrangøren måtte ha oversikt over alle som var til stede på arrangementet. Svarene er presentert i figur 7.

Figur 7. Prosentandel av lokale organisasjoner som svarte at de ville kunne gjennomføre som normalt, redusert eller at det ikke ville være mulig under bestemte smittevernregler (maks. 50 deltakere, én meter avstand, o.l.). N = 324

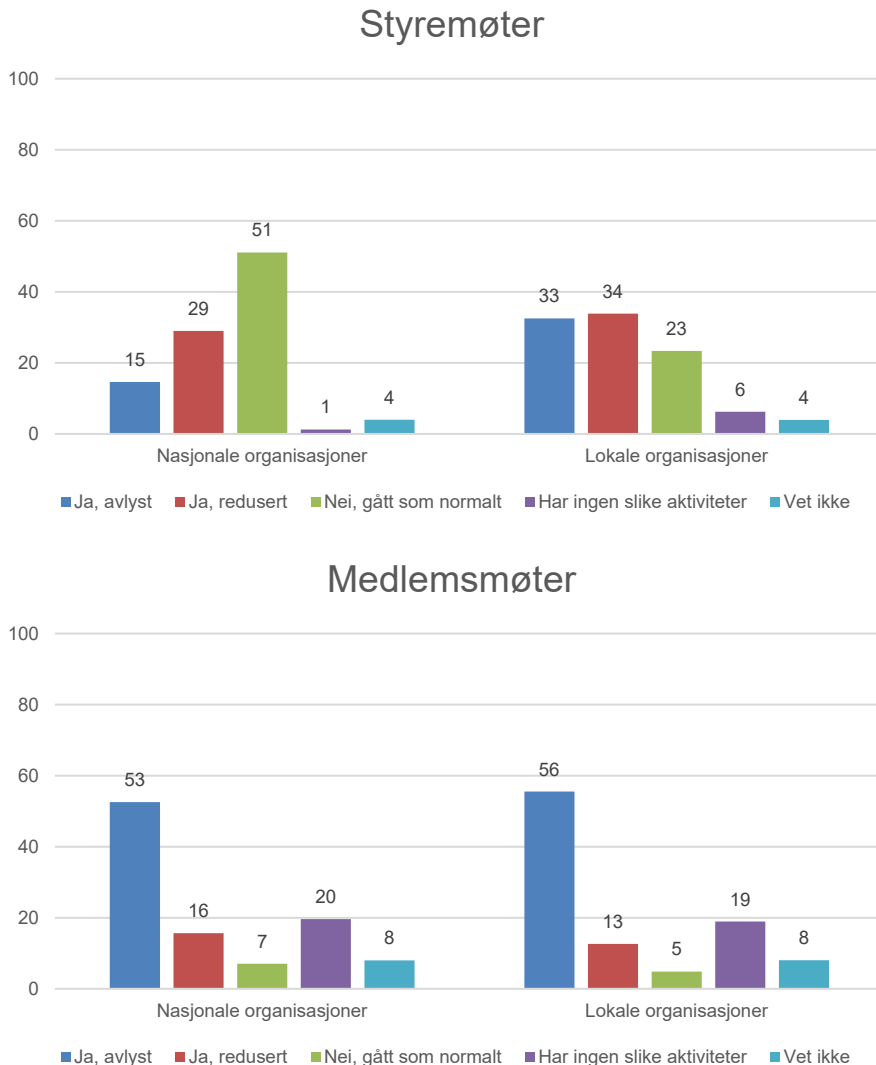
Av figuren ser vi at 25 prosent av organisasjonene svarte at de ikke ville kunne gjennomføre aktivitet innenfor slike retningslinjer, mens 56 prosent oppgav at det var mulig i redusert form. Bare 18 prosent rapporterte at de ville kunne avholde sine aktiviteter som normalt innenfor det smittevernregimet som ble skissert. 1 prosent svarte vet ikke. For flertallet av organisasjoner ser dermed smittevernreguleringer ut til å ha vanskeliggjort normal gjennomføring av aktivitet.

Styring og medlemsdemokrati

Koronasituasjonen kan også tenkes å påvirke aktiviteter internt i organisasjonen som gjelder drift og styring. For å undersøke dette kan vi blant annet se på hva

de svarer om styremøter og medlemsmøter. Figur 8 viser prosentandel av nasjonale og lokale organisasjoner som hadde avlyst, redusert eller gjennomført styremøte og medlemsmøte som normalt.

Figur 8. Styremøter og medlemsmøter. Prosentandel av nasjonale og lokale organisasjoner som hadde avlyst, redusert eller gjennomført som normalt. N = 358/315

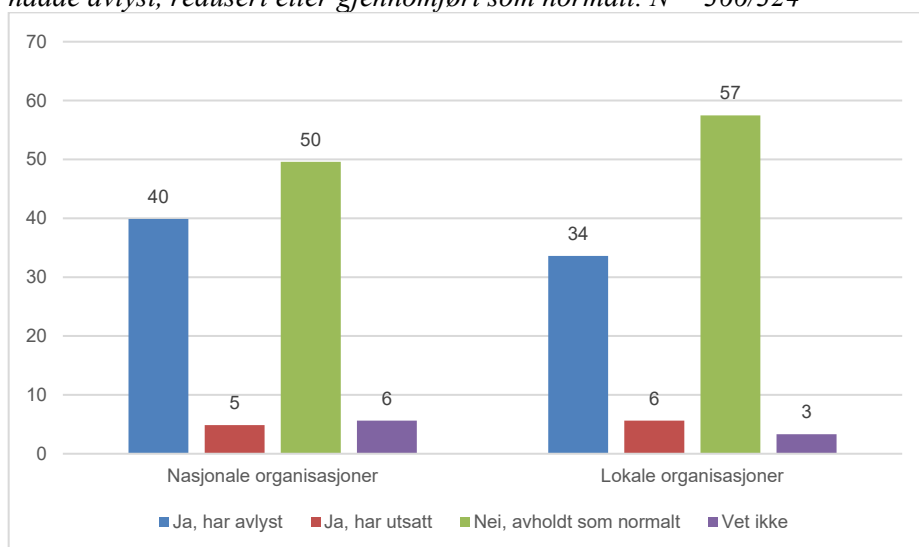
Figuren viser at blant nasjonale organisasjoner svarte 15 prosent at de hadde avlyst styremøter, og 29 prosent at de hadde redusert styremøter som følge av koronapandemien. Flertallet, 51 prosent, rapporterte at styremøter ble avholdt

som normalt. Til forskjell ser vi at 33 prosent av lokale organisasjoner hadde avlyst styremøter og 34 prosent redusert slike møter. En fjerdedel, 23 prosent, svarte at det ble avholdt møter som normalt.

Hardere rammet var derimot medlemsmøtene, på både nasjonalt og lokalt plan. 53 prosent av nasjonale organisasjoner og 56 prosent av lokale organisasjoner hadde avlyst medlemsmøter. Det var henholdsvis 16 og 13 prosent som hadde redusert dem, mens de gikk som normalt i 7 og 5 prosent av tilfellene. Her må det tas i betraktning at rundt 20 prosent av både nasjonale og lokale organisasjoner normalt ikke har slik møter.

Koronapandemien kan dessuten tenkes å ha hatt betydning for organisasjonenes muligheter til å avholde årsmøter. Figur 9 viser at det i noen grad også har vært tilfellet.

Figur 9. Årsmøte. Prosentandel av nasjonale og lokale organisasjoner som hadde avlyst, redusert eller gjennomført som normalt. N = 366/324

Blant de nasjonale organisasjonene svarte 40 prosent at de hadde utsatt årsmøtet, mens 5 prosent svarte at de hadde avlyst dette. Det samme gjaldt henholdsvis 34 prosent og 6 prosent av lokale organisasjoner. Imidlertid gav bruk av digitale verktøy her muligheter for å gjennomføre slike møter på nye måter.

Bruk av digitale verktøy

Når det i mange tilfeller ikke har vært mulig å gjennomføre aktiviteten i organisasjonene, kan bruk av digitale verktøy være et mulig alternativ. Bruken av slike verktøy blant frivillige organisasjoner var lenge begrenset, men stadig

flere er nå til stede på sosiale medier og andre nettbaserte plattformer (Arnesen & Sivesind, 2020; Beyer & Steen-Johnsen, 2018; Eimhjellen, 2014).

Tabell 4 viser hvor stor andel av nasjonale og lokale organisasjoner som svarte at de hadde og ikke hadde lagt om aktiviteter ved hjelp av digitale verktøy.

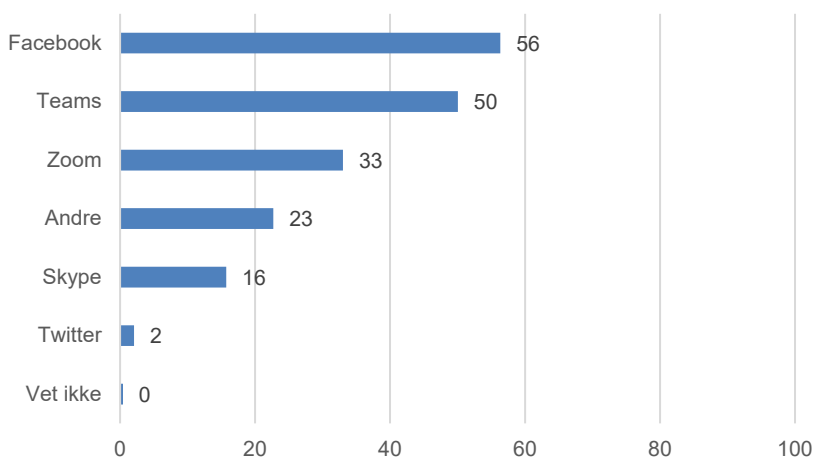
Tabell 4. Prosentandel av nasjonale og lokale organisasjoner som hadde lagt om noen av sine aktiviteter ved hjelp av digitale verktøy

	Nasjonale organisasjoner	Lokale organisasjoner
Ja	94	50
Nei	6	36
Bruker ikke digitale verktøy	0	13
Vet ikke	1	1
Total	100	100
N	368	324

Tabellen viser at 94 prosent av de nasjonale organisasjonene hadde lagt om aktivitet ved hjelp av digitale verktøy, mens andelen var 50 prosent blant lokale organisasjoner. Imidlertid må det anmerkes at det her dreier seg om mer profesjonaliserte nasjonale organisasjoner som også kan forventes nettopp å bruke digitale medier i større grad. På lokalt plan ser vi videre at 13 prosent svarte at de ikke brukte digitale verktøy i det hele tatt, og således heller ikke kunne overføre aktivitet til slike flater.

I undersøkelsen til lokale organisasjoner spurte vi også om hvilke verktøy de tok i bruk i denne sammenhengen. Resultatene er vist i figur 10.

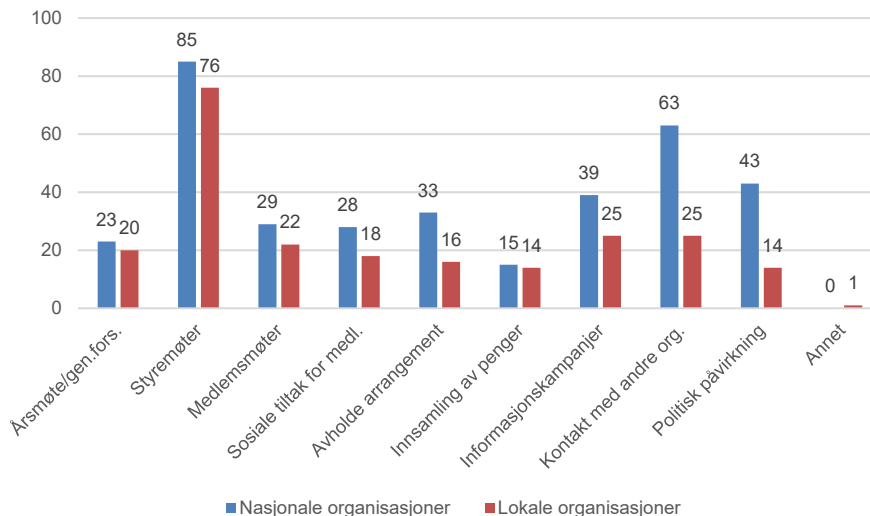
Figur 10. Prosentandel av lokale organisasjoner som hadde brukt ulike typer digitale verktøy og plattformer i forbindelse med omlegging av aktivitet til digitale flater. N = 164

Figuren viser at 56 prosent svarte Facebook, noe som gjorde at dette er det digitale verktøyet flest lokale organisasjoner har tatt i bruk. Dette er et sosialt medium som er i bruk i mange frivillige organisasjoner. Imidlertid ser vi også at rundt 50 prosent har tatt i bruk samarbeidsverktøyet Teams og 33 prosent videomøteplattformen Zoom. Dette er verktøy som i liten grad har vært tatt i bruk i frivilligheten tidligere. I tillegg svarer 23 prosent at de har brukt andre verktøy, 16 prosent har brukt Skype, og bare 2 prosent har brukt Twitter.

Når det gjelder hvilke formål digitale verktøy ble brukt til, kan vi undersøke dette ved hjelp av figur 11.

Figur 11. Prosentandel av nasjonale og lokale organisasjoner som brukte digitale verktøy til ulike formål. N = 347 / 164

Figuren viser at flertallet av organisasjonene har brukt digitale verktøy til å avholde styremøter. 85 prosent av de nasjonale organisasjonene og 76 prosent av de lokale organisasjonene har svart at de har brukt slike verktøy til dette. Til sammenligning har bare 29 prosent av de nasjonale organisasjonene og 22 prosent av de lokale brukt digitale verktøy til å arrangere medlemsmøter. Videre ser vi også at henholdsvis 23 og 20 prosent har arrangert årsmøte digitalt. Digitale verktøy kan se ut til å ha spilt en viktig rolle i styringen av organisasjonen, men ikke nødvendigvis i involveringen av medlemmer i slike prosesser.

Videre svarte 28 prosent av de nasjonale organisasjonene og 18 prosent av de lokale at de arrangerte sosiale tiltak for medlemmer på digitale flater. Det er også noe forskjell med hensyn til bruk av digitale verktøy til gjennomføring av arrangementer. Vi ser at 33 prosent av de nasjonale organisasjonene svarte bekreftende mot 16 prosent av de lokale. Når det gjelder andre typer utadrettet aktivitet, finner vi at 39 prosent av de nasjonale organisasjonene og 25 prosent av de lokale har brukt digitale verktøy til å gi informasjon. Rundt 15 prosent har også samlet inn penger digitalt.

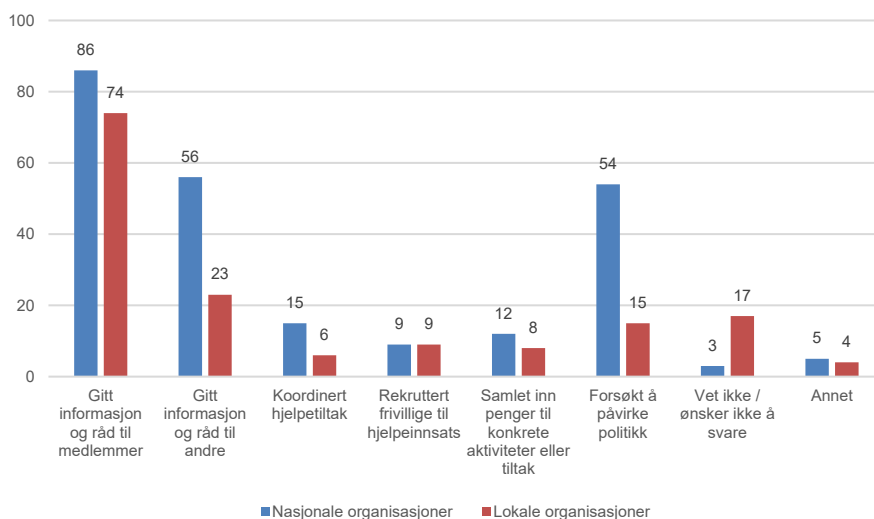
I tillegg ser vi at det blant de nasjonale organisasjonene er en større andel som oppgav at de hadde brukt digitale verktøy til å holde kontakt med andre organisasjoner og til å drive politisk påvirkning. Det kan dels reflektere at nettbaserte plattformer kan være viktige når organisasjoner skal utveksle informasjon og koordinere hjelpeaktiviteter. Samtidig har organisasjonene i dette utvalget ansatte, og disse organisasjonene kan ha hatt en mer fremtredende

rolle i koordinering mellom organisasjoner og arbeid overfor myndighetene under krisen.

Aktiviteter i forbindelse med koronapandemien

Figur 12 viser andelen av nasjonale og lokale organisasjoner som har drevet med ulike aktiviteter og tiltak i forbindelse med koronapandemien.

Figur 12. Prosentandel av nasjonale og lokale organisasjoner som hadde gjennomført ulike aktiviteter og tiltak i forbindelse med koronapandemien. N = 356 / 301

I figuren ser vi at organisasjonene særlig har gitt informasjon og råd. 86 prosent av de nasjonale organisasjonene og 74 prosent av de lokale svarte at de hadde gitt informasjon og råd til medlemmer. En viktig forskjell mellom de nasjonale og lokale organisasjonene er at de nasjonale i større grad også har gitt informasjon og råd til andre. 56 prosent av de nasjonale organisasjonene har gjort dette, mens 23 prosent av de lokale svarer det samme. Dette peker i retning av at organisasjonene har vært viktige i å formidle informasjon både til sine egne medlemmer og til offentligheten.

Når det gjelder koordinering av hjelpetiltak, ser vi at 15 prosent av de nasjonale organisasjonene svarte at de hadde gjort dette, mens det samme gjelder 6 prosent av de lokale. 9 prosent av både de nasjonale og de lokale organisasjonene rapporterte at de hadde rekruttert frivillige til hjelpeinnsats. I tillegg ser vi at 12 prosent av de nasjonale organisasjonene og 8 prosent av de lokale har samlet inn penger til konkrete aktiviteter og tiltak i forbindelse med koronasituasjonen.

Til sist viser figuren at 52 prosent av de nasjonale organisasjonene også forsøkte å påvirke offentlig politikk i forbindelse med koronapandemien. Det samme gjelder bare 15 prosent av de lokale organisasjonene. Som vi har vært inne på tidligere, kan dette skyldes at de nasjonale organisasjonene har hatt en mer fremtredende rolle i å fremme sektorens interesser under krisen. I tillegg har undersøkelsen rettet seg mot et utvalg av organisasjoner med ansatte, og disse organisasjonene er trolig mer aktive politisk enn dem uten ansatte (Arnesen & Sivesind, 2020). Dette viser at det har vært en stor grad av involvering av frivillige i organisasjonene i aktiviteter i forbindelse med koronapandemien, på tross av begrensningene i smittevernstiltakene og av at mange har vært engstelige for å delta i sosiale aktiviteter.

Bruk av frivillige i aktivitetene

Vi har også fulgt opp disse spørsmålene med et spørsmål om man har brukt frivillig arbeid i forbindelse med aktivitetene. Tabell 5 viser hvor mange av organisasjonene som gjorde dette, og omfanget av engasjementet.

Tabell 5. Bruk av frivillige i aktiviteter

	Nasjonale organisasjoner	Lokale organisasjoner
Andel som brukte frivillig ulønnet arbeid i aktivitetene	40 %	66 %
Gj.snittlig antall frivillige per organisasjon	100	10
Gj.snittlig antall timer utført per organisasjon	382	53,6

Tabellen viser at 66 prosent av de lokale organisasjonene og 40 prosent av de nasjonale organisasjonene svarte at de hadde brukt frivillig arbeid i forbindelse med aktivitetene. Basert på svarene som er gitt i undersøkelsen, ser vi videre at det per organisasjon på nasjonalt plan i gjennomsnitt ble engasjert rundt 100 personer. Antall timer var i gjennomsnitt 382 per organisasjon. På lokalt plan engasjerte hver organisasjon i gjennomsnitt 10 personer i frivillig arbeid i aktivitetene. Gjennomsnittlig antall timer frivillig arbeid per organisasjon var 53,6 timer.

Det er få organisasjoner som har oversikt over hva frivillige bidrar med i ulike lokale aktiviteter og ledd. Her gir befolkningsundersøkelsen, som ble omtalt tidligere i rapporten, et bedre beregningsgrunnlag. Disse tallene støtter imidlertid opp om inntrykket av at de frivillige organisasjonene er i stand til å mobilisere frivillige i sine aktiviteter selv under smitteverntiltak.

Samarbeid med offentlige myndigheter

Samarbeid mellom frivilligheten og offentlige myndigheter er en viktig del av norsk beredskap. Det har også vært tilfellet i forbindelse med koronaviruset,

noe samarbeidet mellom Helsedirektoratet og frivillige organisasjoner om retningslinjer for frivillig innsats illustrerte.³

Tabell 6 viser andelen nasjonale og lokale organisasjoner som svarte at de hadde inngått samarbeid med offentlige myndigheter. Merk at de nasjonale ble spurt generelt om offentlige myndigheter, mens de lokale ble spurt spesifikt om lokale myndigheter.

Tabell 6. Prosentandel av nasjonale og lokale organisasjoner som samarbeidet med offentlige myndigheter

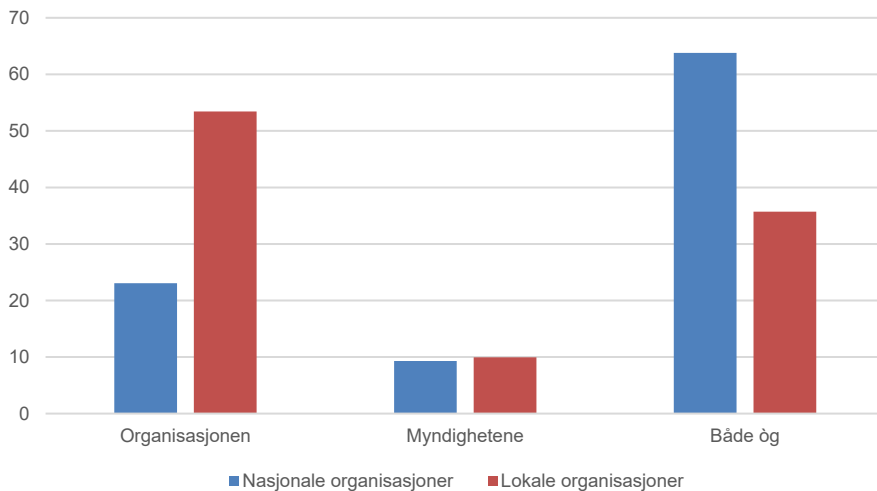
	Nasjonale organisasjoner	Lokale organisasjoner
Ja	41	25
Nei	54	72
Vet ikke	5	3
Total	100	100
N	367	316

Tabellen viser at 41 prosent av de nasjonale organisasjonene hadde slikt samarbeid med offentlige myndigheter, mens det samme gjaldt 25 prosent av de lokale organisasjonene.

Figur 13 viser hvem som initierte samarbeidet, altså om det var organisasjonen selv, om det var myndighetene, eller om det var en form for gjensidig initiativ.

³ <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/koronavirus/idrett-kultur-fornyelsesparker-og-frivillige-organisasjoner/frivillige-organisasjoner>

Figur 13. Prosentandel av nasjonale og lokale organisasjoner som svarte at det var organisasjonen selv, myndighetene eller begge som tok initiativ til samarbeidet. $N = 142/77$

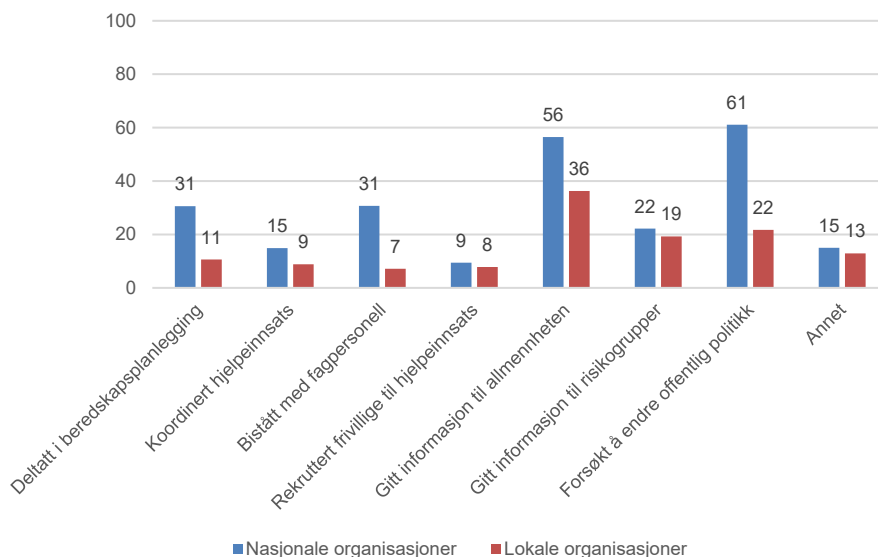

I figuren ser vi at det på nasjonalt plan i større grad var et gjensidig initiativ der organisasjoner og myndigheter fant sammen. 64 prosent av de nasjonale organisasjonene svarte dette. På lokalt plan var det derimot organisasjonene selv som i større grad var initiativtakere, med 53 prosent som svarte dette. Basert på det organisasjonene svarte, var det i liten grad slik at myndighetene var først ute med å initiere samarbeid.

Figur 14 viser hvilke typer aktiviteter organisasjonene samarbeidet med offentlige myndigheter om, avgrenset til de tilfellene der det var et samarbeid.

Figur 14. Prosentandel av nasjonale og lokale organisasjoner som utførte ulike typer aktivitet som del av samarbeid med offentlige myndigheter.

N = 142 / 77

Figuren viser at 31 prosent av nasjonale organisasjoner både deltok i beredskapsplanlegging og bistod med fagpersonell, mens det samme gjaldt henholdsvis 11 og 7 prosent av lokale organisasjoner. Selv om organisasjonene på de to nivåene skiller seg litt fra hverandre ved hvor profesjonaliserte de er, peker dette likevel i retning av litt ulike roller for nasjonale og lokale organisasjoner. Videre finner vi også at 61 prosent av de nasjonale organisasjonene hadde forsøkt å endre offentlig politikk, mot 22 prosent av de lokale.

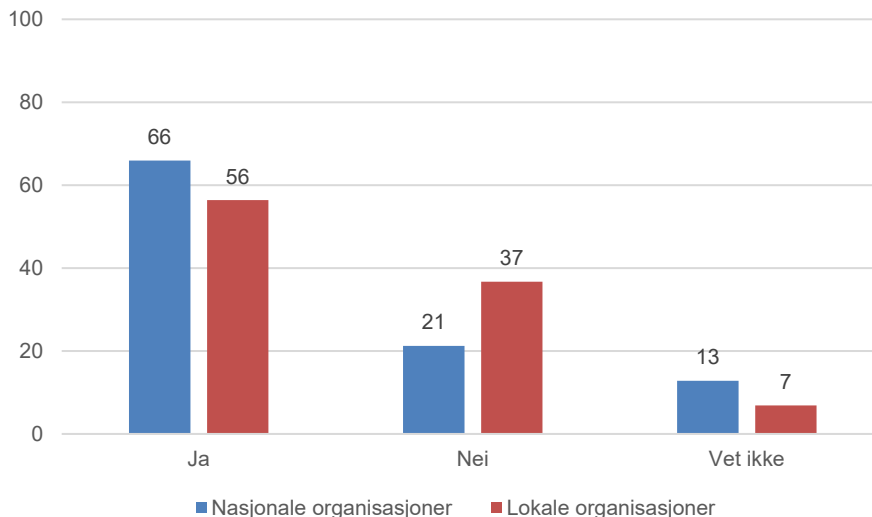
Formidling av informasjon ser ut til å være mest utbredt både nasjonalt og lokalt. I figuren ser vi at 56 prosent av de nasjonale organisasjonene og 36 prosent av de lokale organisasjonene som del av samarbeidet hadde gitt informasjon til allmennheten. Noen organisasjoner, 22 prosent på nasjonalt nivå og 19 prosent på lokalt, gav også informasjon mer spesifikt til risikogrupper. Ved siden av dette ser vi at organisasjonene dels også bidro i koordinering av hjelpeinnsats og rekruttering av frivillige.

Økonomiske konsekvenser

Organisasjonene ble også spurt om de forventet reduserte eller tapte inntekter som følge av koronapandemien. Det må antas at det har vært utfordrende for ledelsen i organisasjonene å spå om hvordan økonomien ville bli påvirket,

spesielt i den tidlige fasen. Samfunnet var da delvis nedstengt, og det var ingen som visste hvor lenge det ville vare. Svarfordelingen er vist i Figur 15.

Figur 15. Prosentandel av nasjonale og lokale organisasjoner som forventer reduserte eller tapte inntekter som følge av koronapandemien. N = 368 / 321

66 prosent av de nasjonale organisasjonene oppgav at de forventet reduserte eller tapte inntekter som følge av koronapandemien. Blant lokale organisasjoner svarte 56 prosent at de forventet reduserte eller tapte inntekter.

Organisasjonene som svarte at de forventet å tape inntekter, ble også spurt om hvor store inntekter det potensielt var snakk om, og hvor stor andel dette utgjorde av de totale driftsinntektene til organisasjonen. Videre spurte vi også om hvilke typer inntekter det var snakk om. Selv om det antakelig var vanskelig for dem å si noe presist om dette på tidspunktet undersøkelsen ble gjennomført, gir det likevel en indikasjon om forventningene i sektoren. Tabell 7 viser estimater over omfanget av forventet inntektstap og fordeling på ulike typer inntekter.

Tabell 7. Estimerer og fordeling av forventet inntektstap for nasjonale og lokale organisasjoner

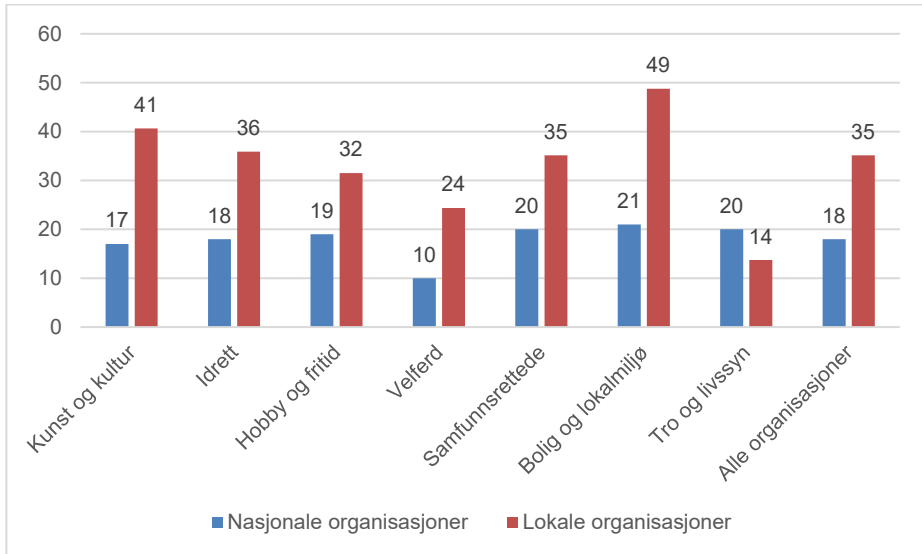
	Nasjonale organisasjoner		Lokale organisasjoner	
	Kroner (1 000)	Prosent	Kroner (1 000)	Prosent
Medlemskontingent	1 689 964	25	745 315	11
Utlodning, basar, bingo o.l.	10 653	0	853 545	12
Loppemarked, annet salg	643 756	10	782 523	11
Billetsalg, deltakeravgifter, egenandeler	1 215 780	18	2 179 578	32
Gaver, innsamlinger og arv	337 133	5	93 340	1
Tilskudd fra kommune	1 168	0	35 108	1
Tilskudd fra stat/fylke	264 604	4	30 317	0
Utleie av lokale	79 256	1	933 002	14
Reklame og sponing	203 707	3	413 429	6
Andre inntekter	2 268 763	34	833 187	12
Totalt	6 714 784	100	6 899 347	100
N	242		145	

Basert på de to datakildene estimerer vi et (på undersøkelsestidspunktet) forventet inntektstap i underkant av 7 milliarder kroner for 2020. På lokalt plan finner vi at 32 prosent av totalt estimert inntektstap er inntekter fra billetsalg, deltakeravgifter og egenandeler. Dernext følger utleie av lokaler med 14 prosent, og dessuten utlodning, basar og bingo med 12 prosent og loppemarkeder og annet salg og medlemskontingent med 11 prosent. Gaver og tilskudd utgjør bare en liten del av totalen relativt sett.

Figur 16 viser gjennomsnittlig forventet inntektstap som andel av totale driftsinntekter basert på organisasjonenes eget anslag.

Figur 16. Gjennomsnittlig forventet inntektstap som andel av totale inntekter for ulike organisasjonstyper basert på organisasjonenes eget anslag.

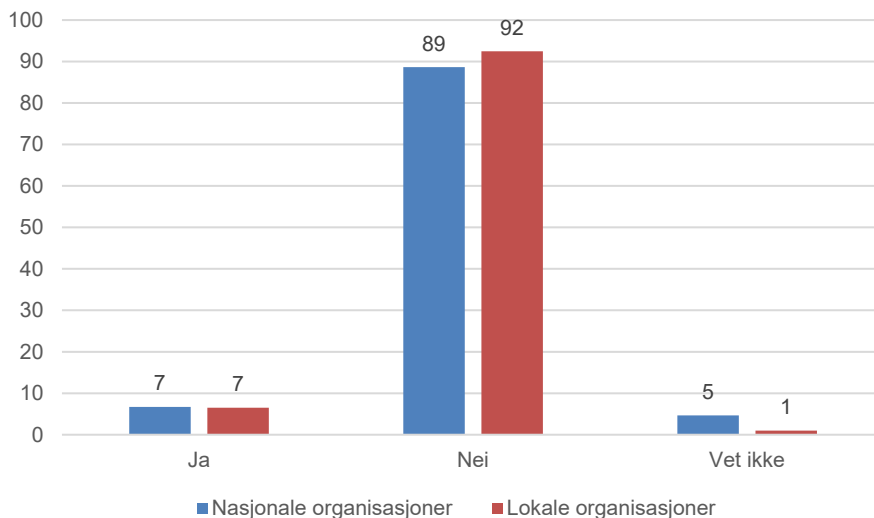
$N = 371 / 127$

Figuren viser for det første at inntektstapet utgjør en større andel på lokalt enn på nasjonalt nivå. For lokale organisasjoner utgjør det i gjennomsnitt 35 prosent mot 18 prosent for nasjonale organisasjoner. Blant de lokale organisasjonene ser vi at spesielt bolig og økonomi skiller seg ut, der forventet inntektstap anslås til i snitt 49 prosent av totale inntekter i organisasjonene. Kunst og kultur ligger også noe over øvrige kategorier med 41 prosent, mens velferd ligger under med 24 prosent. Idrett, hobby og fritid og samfunnsrettede organisasjoner ligger rundt samme andel som gjennomsnittet. For de nasjonale organisasjonene er det mindre variasjon med unntak av velferd der det forventede inntektstapet anslås til 10 prosent av totale inntekter.

Det kan også tenkes at koronasituasjonen har bidratt til nye typer inntekter for organisasjonene som de ellers ikke ville hatt. Eksempler på dette kan være pengegaver eller tilskudd fra stiftelser, inntekter fra nettbaserte arrangementer og lignende. Figur 17 viser andelen som har svart at de hadde fått slike nye inntektskilder.

Figur 17. Prosentandel av nasjonale og lokale organisasjoner som har fått nye inntektskilder i forbindelse med koronapandemien. N = 369 / 323

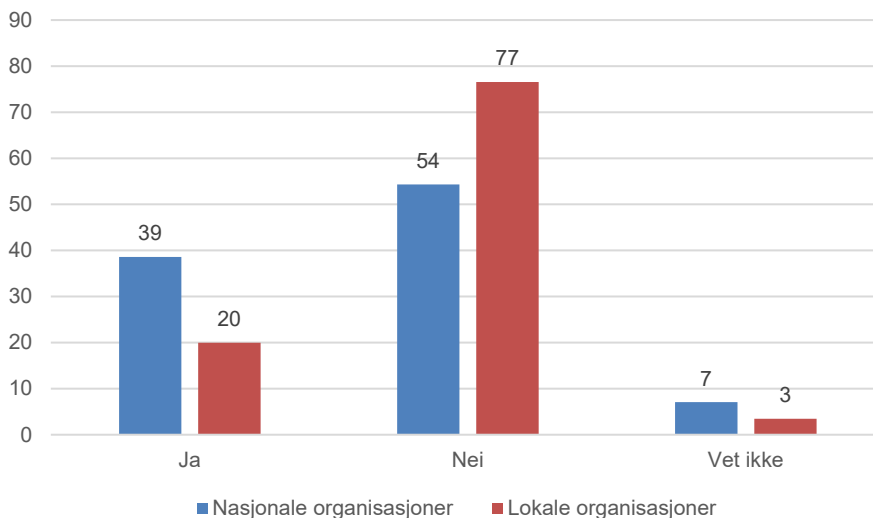

Vi ser av figuren at et fåtall har fått slike nye inntekter, rundt 7 prosent av både de nasjonale og lokale organisasjonene. Det ser dermed ikke ut til at koronapandemien har bidratt til fremveksten av betydelige nye inntektskilder, i alle fall ikke i den tidlige fasen som undersøkelsen ble gjennomført under. Samtidig vet vi at det offentlige har etablert kompensasjonsordninger for bortfall av inntekter fra avlyst og utsatt arrangement som følge av råd eller pålegg fra myndighetene, noe mange organisasjoner også har søkt på (Arnesen et al., 2020). Ved siden av dette var det i den tidlige fasen også andre typer aktører som opprettet ordninger for frivilligheten, slik som for eksempel sparebankstiftelser rundt om i landet som har etablert egne koronafond.

Det er imidlertid ikke bare tap av inntekter som kan skape utfordringer for økonomien i organisasjonene; det kan også tilleggsutgifter de får som følge av at aktiviteter ikke går som planlagt eller må gjennomføres med tilpasninger. Selv om arrangementer avlyses, vil organisasjonene kunne ha økonomiske forpliktelser overfor andre for eksempel når det gjelder leie av lokaler. Det er også løpende kostnader knyttet til driften som ikke nødvendigvis lar seg kutte tross redusert aktivitet. Bruk av digitale verktøy kan dessuten kreve investeringer i utstyr og opplæring, i tillegg til at krav til smittevern kan innebære utgifter som en ellers ikke ville ha hatt i forbindelse med arrangementer.

På bakgrunn av dette har vi i undersøkelsen spurt om organisasjonene har fått noen tilleggsutgifter som følge av koronapandemien. Resultatene er vist i figur 18.

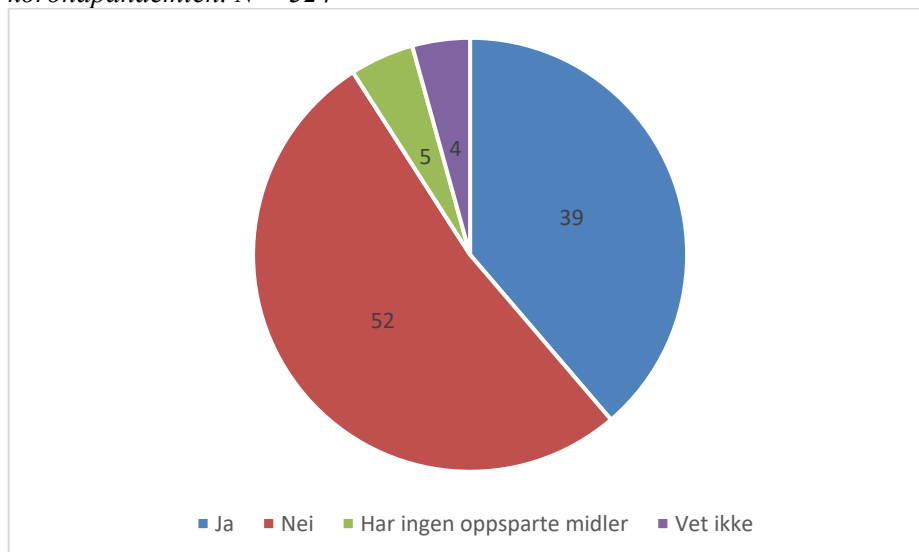
Figur 18. Prosentandel av nasjonale og lokale organisasjoner som har fått merutgifter som følge av koronapandemien. N = 367 / 323

Vi ser at 37 prosent av de nasjonale organisasjonene og 20 prosent av de lokale organisasjonene svarer at de har hatt tilleggsutgifter som følge av koronaepidemien. Noen eksempler organisasjonene nevnte, var blant annet utgifter til verneutstyr og desinfeksjon.

Et beslektet spørsmål er i hvilken grad organisasjonene er økonomisk rustet til å møte belastningen fra slike merutgifter. Fra tidligere undersøkelser vet vi at ikke alle lag og foreninger har oppsparte midler. Vi spurte de lokale organisasjonene om de hadde egenkapital, og om de ville være nødt til å bruke av denne for å dekke utgifter i forbindelse med koronapandemien, som vist i figur 19.

Figur 19. Prosentandel av lokale organisasjoner som vil være nødt til å bruke av egenkapital eller oppsparte midler for å dekke utgifter i forbindelse med koronapandemien. $N = 324$

Figuren viser at 39 prosent av lokale organisasjoner svarte at de ville være nødt til å bruke av egenkapital for å dekke inntektstap i forbindelse med koronapandemien. At organisasjonene er nødt til å bruke av disse midlene, kan ha konsekvenser for den økonomiske situasjonen på lengre sikt og gjøre dem mindre motstandsdyktige overfor ytterligere belastninger dersom krisen skulle bli langvarig. For dem som ikke har oppsparte midler, som var 5 prosent av de spurte, kan det imidlertid særlig oppstå en vanskelig økonomisk situasjon.

Til sist har vi også spurt om organisasjonene har vært nødt til å permittere ansatte, forutsatt at de har betalte ansatte, vist i tabell 8.

Tabell 8. Prosentandel som har vært nødt til å permittere ansatte som følge av koronapandemien

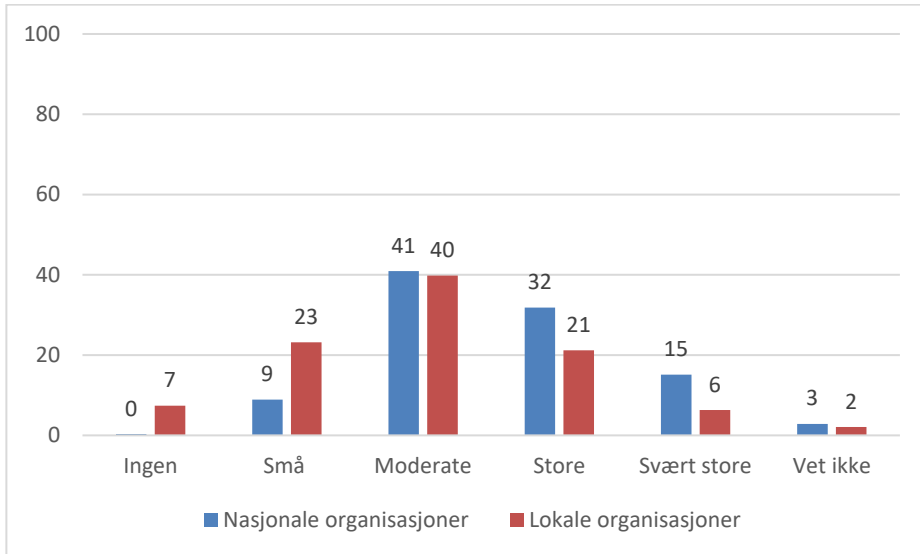
	Nasjonale organisasjoner	Lokale organisasjoner
Har vært nødt til å permittere ansatte som følge av koronapandemien	16	5
N	366	322

Fra tabellen ser vi at 16 prosent av de nasjonale organisasjonene svarte at de, da undersøkelsen ble gjennomført i april og mai, hadde permittert ansatte. Det samme gjaldt 5 prosent av de lokale organisasjonene. Her svarte imidlertid 64 prosent at de ikke hadde noen ansatte i det hele tatt.

Betydning av koronapandemien fremover

Avslutningsvis i undersøkelsene har vi også spurt om hvordan organisasjonene vurderer konsekvensene av koronapandemien for driften fremover. Svarene er sammenfattet i figur 20.

Figur 20. Vurdering av konsekvenser av koronapandemien for fremtidig drift. N = 367 /324

Figuren viser at flertallet av både av de nasjonale og lokale organisasjonene på det tidspunkt undersøkelsen ble gjennomført, så for seg at koronakrisen ville ha moderate til store konsekvenser for organisasjonsdriften. Vi ser samtidig at noen flere av de nasjonale organisasjonene svarte at konsekvensene ville være svært store, mens flere av de lokale svarte at det ville være små eller ingen konsekvenser.

Pengeinnsamling under koronapandemien

I dette kapittelet ser vi på frivillige organisasjoners innsamlingsarbeid i Norge under koronapandemien. Det er mye som tyder på at krisen har hatt betydning for organisasjonenes økonomi. Det vi mer konkret undersøker her, er spørsmål som: I hvilken grad og hvordan har organisasjonenes pengeinnsamling blitt påvirket av koronapandemien? Hadde pandemien noe å si for rekrutteringen av givere? Hva kjennetegner dem som gav pengegaver til organisasjonene? Ble det samlet inn mer eller mindre penger i denne perioden, eller holdt gavene seg på samme nivå som før? Hvordan har gaver og medlemskap som økonomisk ressurs for organisasjonene variert i løpet av den første bølgen av koronakrisen?

For å undersøke disse spørsmålene baserer vi oss på registerdata fra ProFundo. Det er en bedrift som behandler kontakten med givere og medlemmer på oppdrag av frivillige organisasjoner (customer relationship management, CRM). Dette omfatter åtte frivillige organisasjoner som befinner seg på feltene rusbehandling, helse, sosiale tjenester, miljø- og naturvern, rettighets- og støttarbeid, internasjonal bistand, misjon og tro og livssyn. Dette omfatter dermed de viktigste områdene der nordmenn gir pengegaver til organisasjoner (Fladmoe et al., 2018). Vi har samlet inn informasjon om givere og pengegaver for hver organisasjon i perioden fra mars 2019 til og med august 2020. Dette gjør det blant annet mulig å sammenligne givermønstrene i månedene etter utbruddet av koronapandemien i mars 2020 med mønstrene i tilsvarende tidsrom året før.

Pengegaver under koronakrisen

Vi begynner med å se på utviklingen i givermasse og pengegaver i forbindelse med koronakrisen. Det kan på den ene siden tenkes at krisen bidro til en mobilisering av pengebidrag til organisasjonene. Flere av organisasjonene arbeider på områder hvor det har vært behov for bistand under krisen, og å gi penger til deres arbeid er en måte den enkelte har kunnet bidra på. Man kan også se for seg at man ønsket å støtte organisasjonene i en utfordrende situasjon som hadde negative konsekvenser for både aktivitet og økonomi. Det hører naturligvis også til dette at mange av organisasjonene har hatt ulike

innsamlingsaksjoner i denne perioden. På den andre siden kan det også være mange grunner til at organisasjonene fikk dårligere uttelling for sitt innsamlingsarbeid. Mange bidragsyttere befant seg i en vanskelig økonomisk situasjon som følge av permitteringer og nedgang i omsetningen i mange bedrifter. Det at krisen kan ha hatt følger for organisasjonenes aktivitet, kan også ha lagt en demper på deres innsamlingsarbeid. Møter og arrangementer der man treffer givere, har blitt redusert i omfang eller avlyst. Noen organisasjoner har dermed redusert innsamlingsarbeidet. Det kan være fordi de mangler ressurser til å bruke andre kontaktkanaler, eller fordi arbeidet ikke ser ut til å gi god nok uttelling. På noen organisasjonsfelter er det tradisjon for pengegaver i Norge. På andre felter er det vanlig at man støtter organisasjoner med dugnadsinnsats, loppemarkeder eller kjøp av billetter, lodd, kaffe og kaker og lignende. Det kan være at noen vil støtte slike organisasjoner med gaver gjennom en krise, men det er kanskje ikke et grunnlag for langsiktig innsamlingsaktivitet, særlig om organisasjonens hovedaktiviteter blir satt på vent eller sterkt redusert. Det kan dermed variere mellom organisasjonskategoriene hvordan resultatene av innsamlingsarbeidet utvikler seg gjennom koronakrisen. I de første tabellene og figurene ser vi derfor på forskjeller når det gjelder antall givere, antall fastgivere, størrelse på gavebeløp og endringer fra mars 2019 til august 2020.

Med fastgivere mener vi her både dem som har en avtale om å gi et bestemt beløp regelmessig, og medlemmer som betaler en fast kontingent. Medlemskap kan ha ulike funksjoner. I noen organisasjoner er det nærmest en serviceavgift, for eksempel for å delta på trening eller kulturelle aktiviteter. Medlemskap gir også styringsrett i frivillige organisasjoner slik at man kan delta på utvikling av organisasjonens aktiviteter og oppfatninger om bestemte saker. Dette er særlig viktig i organisasjoner innen politikk, miljø og menneskerettigheter og i andre samfunnsrettede organisasjoner som deltar i diskusjoner i media og gir innspill til politikere og den offentlige administrasjonen om viktige spørsmål. Det er i tillegg en lang tradisjon for «støttemedlemskap» i Norge. Det vil si at man i liten grad deltar i aktiviteter eller styring, men betaler medlemskap for å gi et økonomisk bidrag og vise at man stiller seg bak organisasjonens formål, samtidig som man mottar medlemsblad eller annen informasjon om organisasjonens arbeid.

De åtte caseorganisasjonene som inngår i denne undersøkelsen, er i liten grad aktivitetsorienterte organisasjoner slik man ser innen idrett og kultur. (Vi bruker organisasjonskategorier slik de er definert i tidligere rapporter, se Arnesen & Sivesind, 2020.) De har imidlertid medlemsmøter og samlinger i ulik grad. Organisasjonene befinner seg innen hovedfeltene velferd, rettighets- og støttearbeid og tro og livssyn. De har en betydelig andel av rene støttemedlemskap, men også medlemmer som deltar på møter og arrangementer. De har inngått et samarbeid med ProFundo i hovedsak for å kunne drive et effektivt innsamlingsarbeid som er en sentral inntektskilde.

Generelt vil noen organisasjoner oppmuntre givere til å registrere seg som medlemmer både fordi det gir et sterkere bånd til organisasjonen, og fordi det kan være en styrke å vise til et høyt medlemstall i mange sammenhenger. Organisasjoner som fyller kriteriene for barne- og ungdomsorganisasjoner, kan dessuten motta ulike former for økonomisk støtte fra stat, kommuner og fylker der medlemstall teller med. I tillegg gir registrerte gaver til godkjente organisasjoner som rapporteres til skattemyndighetene, fradrag på skatten for givne. Det kan gjøre givne i stand til å øke bidraget sitt. Dette har gjort at mange organisasjoner har vært opptatt av å rekruttere faste givere, registrere deres personopplysninger og automatisk rapportere gaver til skatteetaten. Det er enkelt for alle parter og kan gi gode innsamlingsresultater på lengre sikt.

Vi har ikke mulighet for å analysere medlemmenes aktivitetsnivå i dette datamaterialet. Det betyr at det ikke er mulig å skille mellom støttemedlemmer og mer aktive medlemmer. Flere av organisasjonene registrerer dessuten bare givere og ingen medlemmer i det materialet vi har fått tilgang på. Vi har derfor valgt ikke å skille mellom faste givere og medlemmer i analysene av dataene. Det har også liten betydning i praksis for innsamlingsarbeidet. Vi skiller imidlertid mellom fastgivere og givere som ikke har registrert noen giveravtale. Her kan det være en forskjell på gaver fra givere rekruttert gjennom målrettet rekrutteringsarbeid, og enkeltgaver som er mer spontane reaksjoner uten andre forpliktelser.

Siden innbetalinger som har kommet inn via Vipps og Facebook i vårt datasett, ofte ikke har blitt registrert på datoen gaven kom inn, men som større enkeltoverføringer til organisasjonen, analyserer vi gaver i perioder på seks måneder. I denne rapporten blir imidlertid ikke hvilke kanaler gavene har kommet gjennom, noe hovedtema. Det vil vi ta opp i en senere rapport som analyserer om det skjer en dreining fra tradisjonelle til digitale kanaler for rekruttering av givere og overføring av gaver.

Hovedvekten her blir dermed på økonomiske bidrag fra gaver og medlemskap som ressurs for organisasjonene, og hvordan tilgangen på denne ressursen har variert i løpet av den første bølgen av koronakrisen, det vil si mars–august 2020, sammenlignet med samme måneder i året før. Dette sammenligningsgrunnlaget er viktig fordi det i et normalt år vil være ferier, høytider og årstidsvariasjoner som gjerne påvirker gavebeløpet fra måned til måned. Ved å sammenligne samme måneder i 2019 og 2020 kan man se hva som er normale variasjoner, og hva som er annerledes under koronakrisen.

I tabell 9 viser vi antall givere og gaver, gjennomsnitt og median for gavebeløp per bidrag og totalt innsamlet beløp fra mars 2019 til august 2020. Først, for perioden som helhet, har vi data om 234 174 givere, hvorav 43 prosent er registrert som fastgivere.

Tabell 9. Nøkkeltall om givere, innbetalinger og gavebeløp, mars 2019 til august 2020

	2019		2020		Diff. mars–aug.
	Totalt	Mars–aug.	Sep.–feb.	Mars–aug.	
Antall unike givere	234 174	101 749	206 216	128 879	27 130
Andel fastgivere (%)	43	74	45	68	–6
Antall nye givere	48 628	5 975	31 148	10 750	5 518
Andel fastgivere av nye (%)	29	58	19	39	–19
Antall innbetalinger	1 698 164	485 907	641 848	570 409	84 502
Per giver	7,2	4,8	3,1	4,4	–2,4
Beløp kr (per innbetaling)					
Gjennomsnitt	232,1	220,6	242,4	230,1	9,5
Median	150,0	150,0	150,0	150,0	0,0
Totalt	394 091 548	107 224 646	155 614 084	131 252 818	24 028 172

Alle giverne bidro i perioden mars 2019 til august 2020 med rundt 1,7 millioner innbetalinger, noe som i snitt tilsvarer 7,3 innbetalinger per bidragsyter. Gjennomsnittlig innbetaling var på 232,10 kroner, og medianbeløpet var på 150,- kroner. Til sammen ble det gitt pengegaver tilsvarende rundt 394 millioner kroner til de åtte organisasjonene som er med i undersøkelsen.

Om vi så sammenligner perioden med den første bølgen av koronakrisen med samme periode året før, ser vi at det var 128 879 unike givere i mars–august 2020 mot 101 749 i samme periode 2019. Antallet var imidlertid enda høyere i perioden fra september 2019 til februar 2020 med 206 216 unike givere, noe som henger sammen med at mange gir i julen. Det kom altså til et betydelig antall som ikke gir ellers i året. Det speiles også i at bare 34 prosent av giverne i denne sistnevnte perioden var fastgivere, mens andelen i tidsrommet mars til august lå på 74 prosent i 2019 og 64 prosent i 2020. Det er viktig å legge merke til at organisasjonene fikk 10 750 nye givere i løpet av koronakrisen. Dette er mye mindre enn i perioden som inkluderer julen fra september 2019 til februar 2020 med 31 148. Det er likevel nesten dobbelt så mye som i samme periode fra mars til august i 2019 med 5 975 nye givere. Enda viktigere for organisasjonene er en økning i faste givere med 12 343. Dette kan indikere at reduksjonen i møter og sosial kontakt på grunn av smittevernstiltak, som kunne resultert i en nedgang i antall givere, har blitt motvirket gjennom annet innsamlings- og rekrutteringsarbeid.

I tråd med dette var antallet innbetalinger også mye høyere i perioden etter koronautbruddet, det vil si 570 409 mot 485 907 i samme tidsrom året før, noe som innebærer en økning på 17 prosent. Samtidig finner vi at antall innbetalinger per bidragsyter var henholdsvis 4,4 mot 4,8, og slik sett gikk litt ned. Dette veies imidlertid opp av et større antall innbetalinger og givere. Gjennomsnitts-beløpet per bidrag økte også litt og var 230,10 kroner i perioden som dekker tiden etter koronautbruddet, mot 220,60 kroner i samme periode

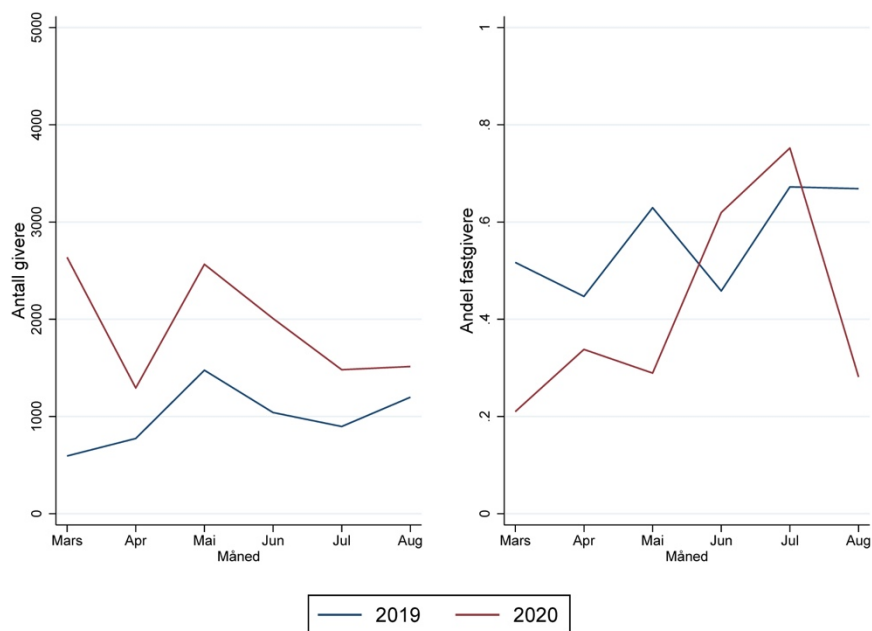
året før. Medianbeløpet var imidlertid det samme gjennom hele perioden, 150 kroner. Dette indikerer en annen fordeling av bidragene ved at noen større gaver trekker opp gjennomsnittet. Totalt samlet organisasjonene dermed inn 131,3 millioner fra mars til august 2020, mens beløpet bare var 107,2 millioner kroner fra mars til august 2019.

Når det gjelder forskjeller i mønsteret av givere og pengegaver før og etter koronautbruddet, kan vi altså merke oss flere ting: For det første var det flere som gav, og det ble rekruttert noen flere nye givere. Videre ser vi også at antallet fastgivere økte, men andelen av det totale antall bidragsytere gikk litt ned og utgjorde 68 prosent gjennom krisen. For det tredje finner vi at antallet innbetalinger også økte selv om gjennomsnittlig antall bidrag per giver riktignok gikk litt ned. Dette har nok sammenheng med at en del nye givere bare gav ett bidrag. Vi ser også at gjennomsnittsbetøpet som ble gitt, økte noe. Sett under ett var det en betydelig økning i det totale beløpet som ble samlet inn etter koronautbruddet. Økningen var på 24 millioner, det vil si 22 prosent, sett i forhold til samme periode i 2019. Økningen i koronakrisen er imidlertid bare halvparten så stor som i halvåret mellom som inkluderer julen 2019, da økningen var på hele 45 prosent. Økningen i løpet av de første seks månedene i koronakrisen skyldes særlig at det ble flere givere og innbetalinger, mens det gjennomsnittlige gavebeløpet ikke økte så mye. Det skjedde dermed en kraftig givermobilisering i forbindelse med koronakrisen.

Koronakrisen er imidlertid også noe som har utviklet seg over tid. Siden nedstengingen av store deler av samfunnet 13. mars har situasjonen vært skiftende med en lettelse av tiltak før sommeren og en innstramning igjen på begynnelsen av høsten. Myndighetene har også igangsatt tiltak i løpet av perioden for å motvirke de økonomiske konsekvensene av krisen. Dette betyr nødvendigvis også at organisasjonenes situasjon har endret seg underveis i perioden. Mot en slik bakgrunn kan det være interessant å se nærmere på utviklingen i givermasse og pengegaver i løpet av det første halvåret av koronakrisen.

For å belyse dette kan vi se på figur 21 og figur 22 som viser henholdsvis antall nye givere og andel fastgivere blant disse. Hver av figurene viser gaver og gjennomsnittlig beløp hver måned for perioden mars til august i 2019 og 2020.

Figur 21. Antall nye givere og andel fastgivere blant disse, mars–august 2019 og 2020. Alle organisasjonene

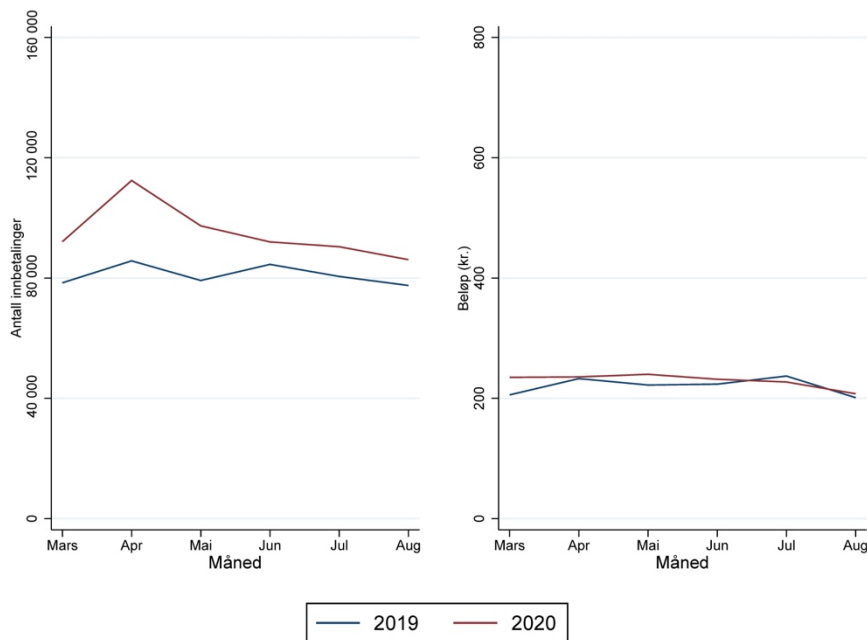

I figuren til venstre ser vi utviklingen i antallet nye givere. Det lå i utgangspunktet på et høyere nivå i 2020 sammenlignet med samme måned i 2019. Det vi kan merke oss, er at det begge år er en økning fra april til mai. Det er imidlertid en noe større økning i 2020 enn i 2019. Figuren til høyre viser andelen fastgivere blant de nye givene som er kommet til. Andelen lå noe lavere i mars til mai 2020 enn samme tidsrom i 2019, men steg deretter over 2019-nivået i juni og juli før andelen gikk ned igjen. Mot slutten av første halvåret av koronakrisen var det dermed en nedgang i andelen fastgivere sammenlignet med samme periode i 2019. Dette kan imidlertid dels skyldes at dette er siste måned i perioden det er data på, og at det derfor er færre tilfeldige givere som har blitt konvertert til fastgivere gjennom oppfølging fra organisasjonene. Vi skal derfor være forsiktige med å legge for stor vekt på denne nedgangen.

Det kan være nærliggende å se deler av den økte rekrutteringen i sammenheng med koronakrisen selv om mønsteret på mange måter er det samme i 2020 som i 2019. Det vi ser her, bekrefter samtidig inntrykket av at rekruttering av fastgivere har vært viktig. Mens enkeltgivere i de første månedene var i overtall, var det i hovedsak fastgivere som ble rekruttert over sommeren. Tendensene reflekterer nok også dels en mer målrettet innsats fra

organisasjonenes side; flere av dem hadde i denne perioden kampanjer for å rekruttere nye givere og konvertere eksisterende givere til fastgivere som et ledd i å motvirke den økonomisk ustabile situasjonen etter koronautbruddet.

Figur 22. Antall innbetalinger og gjennomsnittlig gavebeløp, mars–august 2019 og 2020. Alle organisasjonene

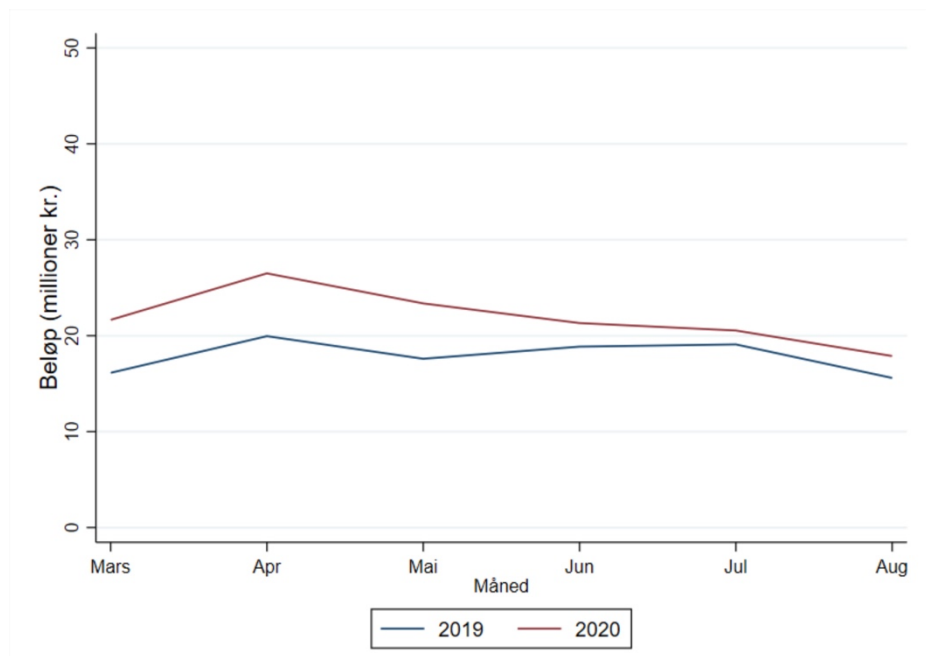
Figur 22 viser at antall gavebidrag i 2020 ligger høyere gjennom hele perioden. Vi ser at det fra mars til april 2020, og særlig i april, var en økning i antallet gavebidrag. Det er ikke et mønster vi finner i samme periode året før. I figuren til høyre ser vi utviklingen i gjennomsnittlig gavebeløp gjennom koronakrisen. Denne viser i tråd med det vi fant i sammenligningen over, at det gjennomsnittlige kronebeløpet per gave bare var marginalt høyere i 2020 enn i 2019. Dette er i tråd med tidligere forskning fra andre land som viser at kriser fører til mer innsamlede midler til relaterte formål på kort sikt, men en utjevning over tid (Brown et al., 2012). Sommeren 2020 innebar en lettelse i mange tiltak, og mange opplevde en mer normal hverdag.

Både organisasjonenes egeninnsats så vel som det at folk har hatt et ønske om å bidra, speiles antakelig også i økningen i antall gaver de første månedene i 2020. Det gir igjen støtte til antakelsen om at det høyere antallet bidrag per giver, som vi så i tiden etter koronautbruddet, har å gjøre med en givermobilisering. Imidlertid ser vi at mobiliseringen har hatt lite å si for beløpet som giverne har gitt. Det har ligget på samme nivå gjennom hele

perioden, i både 2020 og 2019. Samtidig betyr nødvendigvis det at flere gav, og at gjennomsnittsbeløpet økte litt, at organisasjonene likevel genererte større gaveinntekter enn i samme periode året før.

Dette er også illustrert i figur 23 nedenfor. Vi ser her at det innsamlede beløpet ved inngangen til perioden lå noe høyere i 2020 sammenlignet med 2019. Mønsteret var likevel i stor grad det samme på tvers av årene.

Figur 23. Totalt innsamlet beløp mars–august 2019 og 2020. Alle organisasjonene

Det er imidlertid også grunn til å forvente at det er variasjoner i disse mønstrene mellom de ulike organisasjonene som inngår i datamaterialet. For det første kan det tenkes at koronakrisen har hatt større betydning for innsamlingen til organisasjoner på områder der det har vært særlige behov, som for eksempel i tilknytning til sosialt arbeid og helse, enn på andre felter. For det andre kan noen organisasjoner ha flere givere og større bidrag enn andre, og dermed også prege de overordnede trendene i større grad. Til sist kan det, slik vi også har vært inne på, være variasjoner i innsamlingsarbeidet til organisasjonene i perioden. Blant annet kan noen ha hatt aksjoner og andre ikke. Spørsmålet er derfor i hvilken grad de trekkene vi ser, speiler utviklingen for flere eller bare noen typer organisasjoner.

Forskjeller mellom organisasjonstyper

For å undersøke slike forskjeller mellom ulike typer organisasjoner kan vi bryte ned tallene på de ulike casene som inngår i dataene. Tabell 10 viser nøkkeltall om givere, innbetalinger og gavebeløp fra mars til august 2019 og 2020 for de åtte caseorganisasjonene.

Tabell 10. Nøkkeltall om givere, innbetalinger og gavebeløp for caseorganisasjonene

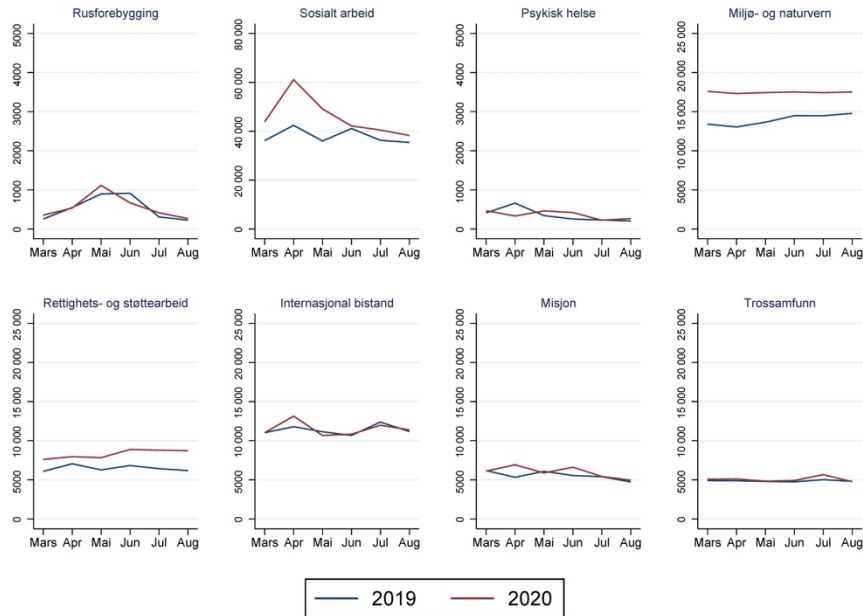
	Rusforebygging			Sosialt arbeid			Psykisk helse			Miljø- og naturvern		
	Mars-aug. 19	Mars-aug. 20	Diff.	Mars-aug. 19	Mars-aug. 20	Diff.	Mars-aug. 19	Mars-aug. 20	Diff.	Mars-aug. 19	Mars-aug. 20	Diff.
Antall givere	1 793	1 581	-212	48 124	67 061	18 937	1 390	1 299	-91	15 965	19 005	3 040
Andel fastgivere	61	72	11	68	56	-12	89	93	4	88	95	7
Antall innbetalinger	3 151	3 359	208	227 343	274 983	47 640	2 111	2 177	66	83 862	104 824	20 962
Per giver	1,76	2,12	0	4,72	4,10	-1	1,52	1,68	0	5,25	5,52	0
Gjennomsnitt	530	914	384	124	138	14	211	216	5	160,14	154,40	-6
Median	250	250	0	50	80	30	200	200	0	125,00	125,00	0
Totalt	1 688 943	3 069 360	1400 417	28 203 307	38 022 950	9 819 643	445 610	469 807	24197	13 429 286	16 184 367	2 755 081
	Rettighets- og støtteambeid			Internasjonal bistand			Misjon			Trossamfunn		
	Mars-aug. 19	Mars-aug. 20	Diff.	Mars-aug. 19	Mars-aug. 20	Diff.	Mars-aug. 19	Mars-aug. 20	Diff.	Mars-aug. 19	Mars-aug. 20	Diff.
Antall givere	8 602	12 462	3 860	13 791	14 744	953	7 453	7 955	502	4 630	4 772	142
Andel fastgivere	74	74	0	84	80	-4	66	63	-2	71	70	-1
Antall innbetalinger	38 829	49 789	10 960	68 189	69 015	826	33 272	35 909	2 637	29 150	30 353	1 203
Per giver	4,51	4,00	-1	4,94	4,68	0	4,46	4,51	0	6,30	6,36	0
Gjennomsnitt	197	203	6	307	338	30	556	646	91	561	556	-5
Median	200	200	0	275	295	20	395	350	-45	300	300	0
Totalt	7 665 411	10 105 494	2 440 083	20 965 093	23 313 878	2 348 785	18 489 471	23 212 830	4 723 359	16 357 526	16 874 132	516 606

Når vi sammenligner de to periodene, ser vi for det første at særlig organisasjonen innen sosialt arbeid, men også miljø- og naturvern og rettighets- og støttearbeid har hatt en økning i både antall givere og innbetalinger. For sosialt arbeid var økningen i antallet givere større enn økningen i antallet innbetalinger slik at innbetalingene per giver gikk noe ned mellom periodene. Gjennomsnittsbeløpet per innbetaling forholdt seg videre uendret. Likevel finner vi en økning i totalt innsamlet beløp fordi det var flere som gav under den første koronabølgen enn samme periode året før. Det samme gjelder også miljø- og naturvern og rettighets- og støttearbeid.

Noe annet vi kan merke oss, er at organisasjonene innen rusforebygging og misjon ikke har hatt noen tilsvarende stor endring i antallet givere og innbetalinger, men derimot fikk inn større gjennomsnittlige gavebeløp i mars til august 2020 enn året før. For rusforebygging ser vi også at andelen fastgivere var en del større i den førstnevnte perioden. Det bidrar til at også disse organisasjonene har hatt en økning i totalt innsamlet beløp i perioden, selv om vi her ikke ser samme økning i antall givere. Til sist ser vi at øvrige organisasjoner også har hatt noe økning i innsamlet beløp under den første koronabølgen, selv om økningen ikke nødvendigvis er like stor. Ut fra tabellen ser det ut til at dette i hovedsak kan tilskrives en økning i antallet innbetalinger fremfor antallet givere eller beløp gitt. Dette kan tyde på at denne økningen henger sammen med at disse organisasjonene i første rekke har mobilisert eksisterende givere til å gi flere gaver.

Som i forrige avsnitt kan vi også undersøke utviklingstrekkene i organisasjonene nærmere ved å sammenligne trendene i perioden fra mars til august 2019 og 2020. Figur 24 viser utviklingen i innbetalinger i de ulike organisasjonene.

Figur 24. Antall innbetalinger mars–august 2019 og 2020, etter organisasjon

Det synes som at det generelle mønsteret vi så for 2020, i første rekke kan forklares med en økning i gaver særlig til organisasjonen innen sosialt arbeid og dels også psykisk helse. For førstnevnte finner vi at det er en økning fra mars til april og for sistnevnte fra april til mai. I begge tilfeller skiller periodene seg fra trenden i samme tidsrom året før. Organisasjonen innen rusforebygging hadde en topp i gavebidrag i mai, men dette er derimot i tråd med hva vi ser også for fjoråret.

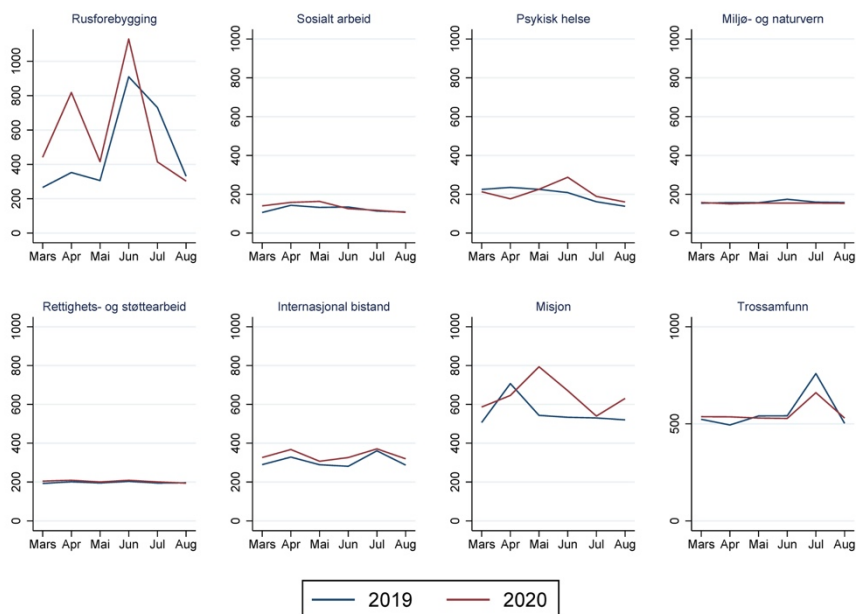
Videre kan vi for det første merke oss at det også for bistands- og misjonsorganisasjonene er noen mindre topper i 2020 som skiller seg fra mønsteret for 2019. Innen bistand har det vært satt søkelys på dem som bor i flyktningleirer, og som ikke har økonomiske muligheter for å beskytte seg ved sosial distansering under pandemien. Innen misjon kan også innsamlinger i forbindelse med påsken ha resultert i flere bidrag. Det andre er at organisasjonen innen miljø- og naturvern og organisasjonen innen rettighets- og støttearbeid begge har fått inn et større antall bidrag hele 2020 sammenlignet med 2019.

Det er altså i første rekke innen sosialt arbeid og helse vi finner at antallet gaver økte noe i tiden etter koronavirusutbruddet. I tillegg ser også organisasjonene inn bistand og misjon til å ha fått inn noe flere bidrag i løpet

av perioden. Samtidig er det ingen organisasjoner som har opplevd noen betydelig nedgang i antallet bidrag når vi sammenligner de to periodene.

Figur 25 viser gjennomsnittlig beløp per bidrag til organisasjonene. De største variasjonene i beløpene finner vi for rusforebyggingsorganisasjonen, hvor det også var et noe høyere gjennomsnitt i april 2020 sammenlignet med året før. Det skyldes antakelig en innsamlingsaksjon. Imidlertid er det overordnede mønsteret relativt likt mellom de to årene. De organisasjonene hvor vi ser de største avvikene når vi sammenligner 2020 med 2019, er innen psykisk helse og misjon. For førstnevnte er det en liten dupp i april og en topp i juni, mens vi for sistnevnte ser et større gjennomsnittsbeløp i mai i forhold til samme måned året før.

Figur 25. Gjennomsnittlig gavebeløp mars–august 2020 og 2019, etter organisasjon

For de øvrige organisasjonene lå beløpet på eller rundt samme nivå som i 2019. Det kan merkes at organisasjonen innen sosialt arbeid fikk inn et litt større beløp per bidrag fra mars til mai 2020 sammenlignet med året før, selv om mønsteret er det samme. Også bistandsorganisasjonen har gjennomgående fått inn høyere beløp i 2020 enn 2019. Trossamfunnet fikk inn litt mer i april, men mindre i juli. Disse variasjonene kan være knyttet til forskjeller i innsamlingsarbeidet mellom årene eller mer eller mindre tilfeldige utslag som følge av typene gaver.

Når vi ser på de gjennomsnittlige gavebeløpene som organisasjonene mottok, er det heller ingenting som tyder på at noen organisasjoner har opplevd noen nedgang i løpet av koronakrisen. Snarere kan det vi finner, peke i retning av at enkelte av organisasjonene, som organisasjonene innen rusforebygging, psykisk helse og misjon, har fått noe høyere beløp i perioden. Det kan igjen henge sammen med at disse organisasjonene har hatt aksjoner og kampanjer for å mobilisere givere i forbindelse med krisen.

Hovedmønsteret er at nesten alle organisasjonene fikk flere givere, og at alle fikk flere innbetalinger. Gjennomsnittsbeløpet er ganske stabilt med unntak av beløpet for rusforebygging og misjon som har store svingninger fra måned til måned. Mønsteret er i tråd med antakelsen om at intensivert innsamlingsarbeid har bidratt til bedre resultater fra innsamlinger for alle organisasjonskategorier gjennom koronakrisen.

Innsamlingskanaler

Vi kan også se på hvilke kanaler organisasjonene bruker til å samle inn penger, og om det i forbindelse med koronakrisen har vært noen endringer i dette.

Tabell 11 viser fordelingen av innbetalinger på ulike kanaler for de ulike periodene fra 2019 til 2020. Vi skiller mellom avtalebaserte gaver fra fastgivere, tilfeldige gaver fra enkeltgivere, gaver samlet inn via direkte markedsføring (DM) og i internettbaserte kanaler og andre kanaler.

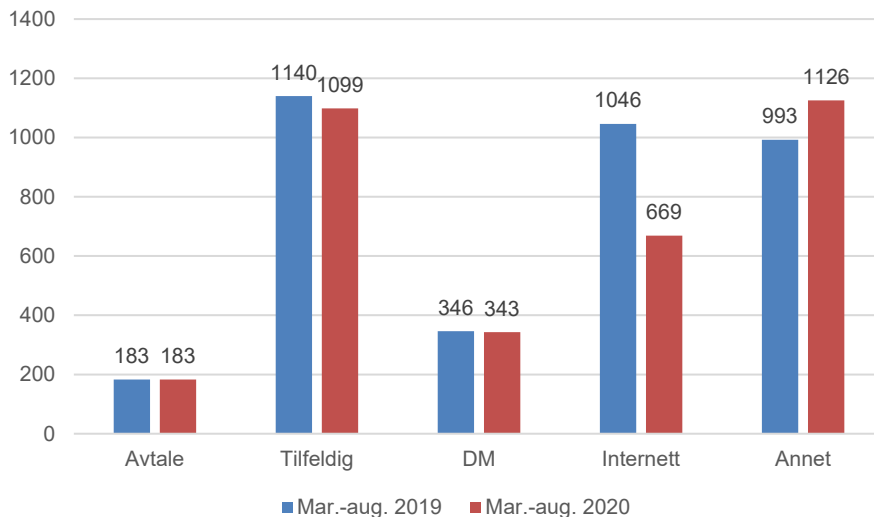
Tabell 11. Fordeling av innbetalinger på ulike kanaler. Prosent

	2019		2020		Diff. mars–aug.
	Totalt	Mars–aug.	Sep.–feb.	Mars–aug.	
Avtale	82	91	73	85	–3
Tilfeldig	2	2	2	2	0
DM	43	6	19	11	2
Internett	2	0	5	1	1
Annet	1	1	1	1	0
Totalt	100	100	100	100	
N	1 598 164	458 907	641 848	570 409	

Når vi sammenligner perioden fra mars til august i de to årene, ser vi at det var en nedgang i andelen avtalegaver fra 91 til 85 prosent, mens gaver fra DM økte fra 6 til 11 prosent. Det var også noe mer fra web-baserte kanaler. Dette peker i retning av at organisasjonene intensiverte sitt arbeid overfor giverne under krisen. Tabellen synliggjør også at særlig gaver fra DM og web utgjorde en noe større andel i perioden september til februar, noe som nok dels henger sammen med aksjoner i forbindelse med julen.

I figur 26 under ser vi på gjennomsnittsbeløp fra disse ulike kanalene i mars til august 2019 og 2020.

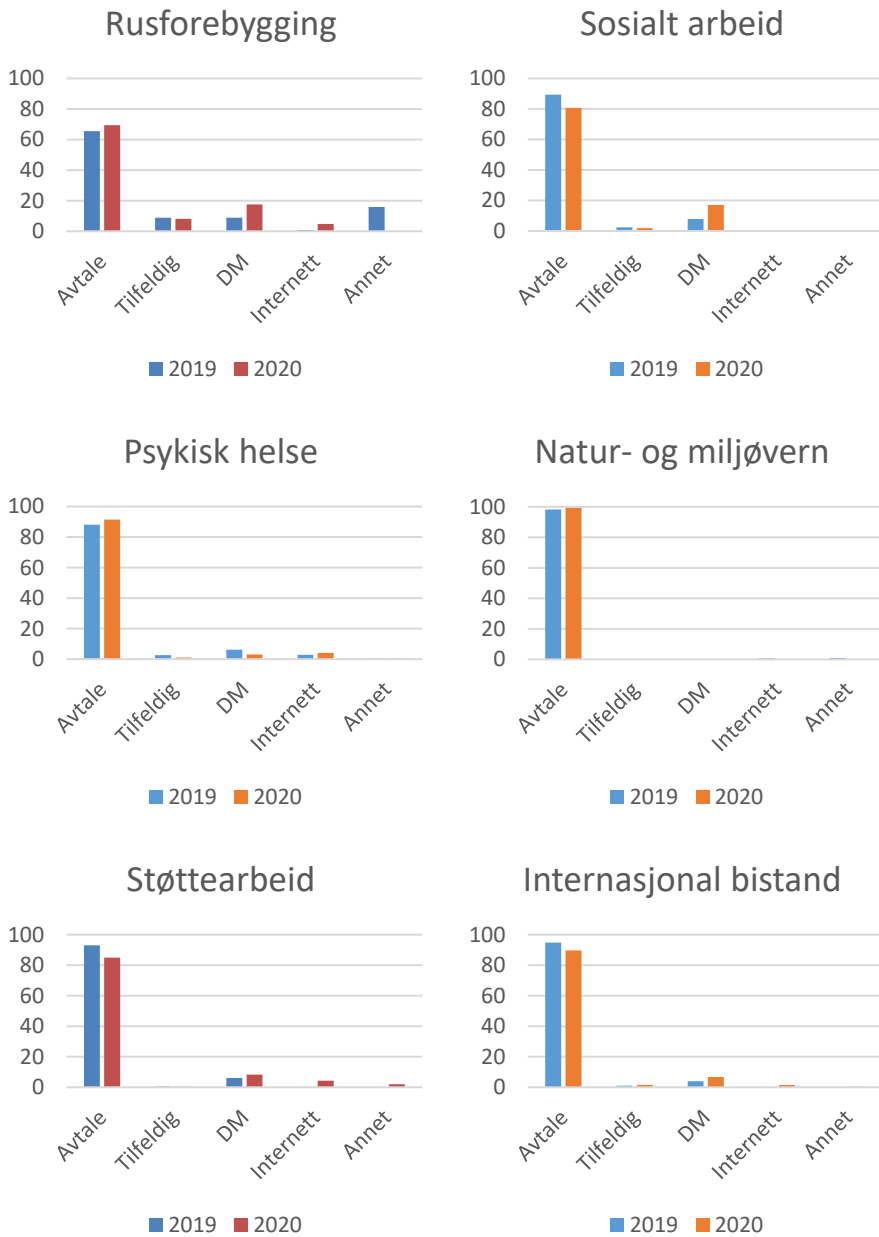
Figur 26. Gjennomsnittlig kronebeløp per innbetaling fra avtalegaver, tilfeldige gaver, DM, internett-gaver og andre gaver

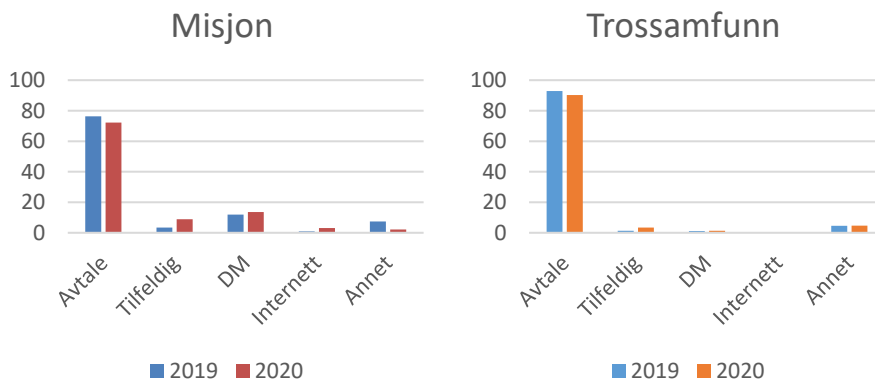

Denne viser at beløpet fra avtalegaver var 256 kroner i 2020 mot 259 kroner i samme periode i 2019. Noe av det samme ser vi også i størrelsen på tilfeldige gaver og internettbaserte gaver, med en nedgang fra henholdsvis 1 140 til 1 099 kroner og fra 1 046 til 669 kroner mellom de to tidsrommene. Dette er kanaler hvor det kommer inn færre bidrag, men relativt større beløp. Noe av bakgrunnen for det er at tilfeldige gaver for eksempel kan omfatte testamentariske gaver. Videre finner vi samtidig at beløp samlet inn ved gaver fra direkte markedsføring, som altså også ser ut til å ha vært en viktigere kanal under koronakrisen, økte fra 100 til 133 kroner.

Når det gjelder den prosentvise fordelingen av innbetalinger på ulike kanaler i de forskjellige organisasjonene, kan vi undersøke dette ved å se på figur 27.

Figur 27. Innbetalinger fordelt på innsamlingskanal. Mars–august 2019 og 2020, etter organisasjon

Figuren viser at i hovedsak fikk organisasjonene mesteparten av bidragene sine fra giveravtaler. Det var også slik at organisasjonenes bidrag stort sett kom inn gjennom de samme kanalene før og etter koronautbruddet. Likevel ser vi noen tendenser for ulike kategorier av organisasjoner. Det var noen organisasjoner som hadde en liten nedgang i andel innbetalinger fra giveravtaler. Det gjelder sosialt arbeid, rettighets- og støttearbeid, bistand, misjon og trossamfunn. Med unntak av den siste kategorien fikk de imidlertid en økende andel fra DM. Omvendt er det for organisasjonene innen rusforebygging og psykisk helse der andelen avtalegaver gikk litt frem og gaver fra DM litt tilbake. Dette gjenspeiler igjen de forskjellene vi ser i rekrutterings- og innbetalingsmønstre mellom organisasjonene, og det at organisasjonene har hatt ulike typer aksjoner og kampanjer under krisen.

Kjennetegn ved giverne

Så langt har vi sett på overordnet utvikling når det gjelder antall givere og gaver og størrelse på beløp for de ulike organisasjonene. Imidlertid kan det også være interessant å se på kjennetegn ved dem som har gitt pengegaver til organisasjonene før og under koronakrisen.

I tabell 12 undersøker vi fordelingen av giverne etter kjønn, alder og fylke, og sammenligner dem med nye givere som ble rekruttert i perioden etter utbruddet av koronaviruset. Det er overraskende store kjønnsforskjeller. 69 prosent er kvinner, mens menn utgjør 23 prosent av giverne i organisasjonene samlet sett. Det er også enkelte av organisasjonene som opererer med familiemedlemskap, men disse utgjør en liten andel av giverne. Når vi sammenligner den første koronabølgen med tilsvarende periode året før, finner vi en liten økning i andelen kvinnelige givere, fra 68 til 70 prosent.

Tabell 12. Bakgrunnskjennetegn ved giverne. Prosent

	2019			2020	
	Totalt	Mars–aug.	Sep.–feb.	Mars–aug.	Diff. mars–aug.
Kjønn					
Kvinne	69	68	70	70	2
Mann	23	26	23	24	–2
Familie	0	0	0	0	0
Ukjent	8	6	7	6	0
Total	100	100	100	100	
Alder					
18–24	2	1	2	2	0
25–34	10	9	10	10	0
35–49	18	18	18	18	0
50–59	16	16	16	16	0
60–66	12	13	12	13	0
67–80	30	33	30	33	0
Ukjent	11	9	10	9	0
Total	100	100	100	100	
Fylke					
Oslo og Viken	43	43	44	43	0
Innlandet	4	4	4	4	0
Agder og Sør-Østl.	8	10	8	9	–1
Vestlandet	24	26	24	26	0
Trøndelag	8	7	8	7	0
Nord-Norge	8	7	8	7	0
Uoppgitt	5	3	4	3	0
Total	100	100	100	100	
N	234 174	101 749	206 216	128 879	

Aldersgruppen 67–80 år utgjør 30 prosent av alle giverne og er med det den største enkeltgruppen. Tar vi også med dem i gruppen 60–66 år, der vi finner 12 prosent, ser vi at eldre er sterkt representert i givermassen som helhet. Ser vi på de yngre aldersgruppene, er det 10 prosent i gruppen 25–34 år mens det bare er 2 prosent blant dem på 24 år og yngre. De midtre aldersgruppene, 35–49 år og 50–59 år, utgjør henholdsvis 18 og 16 prosent av giverne. Vi finner ingen endringer i alderssammensetningen gjennom perioden.

Når det gjelder landsdeler, samsvarer fordelingen av givere i stor grad med fordelingen slik den er i befolkningen. Vi ser ikke overraskende at en stor del av giverne bor på det sentrale Østlandet, med 43 prosent som bor i Oslo og Viken. Innlandet og Agder og Sør-Østlandet har henholdsvis 4 og 8 prosent. Til sammen 24 prosent bor på Vestlandet. 8 prosent bor i henholdsvis Trøndelag

og i Nord-Norge. Det er heller ingen forskjeller i bosted mellom dem som gav før og under den første koronabølgen.

Regresjonsanalyse: sannsynlighet for å gi, antall innbetalinger og gjennomsnittlig gavebeløp

For å undersøke betydningen av disse og andre kjennetegn ved giverne kan vi gjøre en multivariat regresjonsanalyse der vi tar inn flere forskjellige faktorer og setter dem opp mot hverandre. I tabell 13 viser vi resultatet av en slik analyse hvor vi ser på sannsynligheten for å gi og antall innbetalinger.

Tabell 13. Lineær regresjon (OLS). Giveres sannsynlighet for å gi og antall innbetalinger per giver. Koeffisienter med standardfeil i parentes

	Sannsynlighet for å gi		Antall innbetalinger	
<i>Kjønn (ref = Kvinne)</i>				
Mann	-0,012***	(0,002)	-0,005	(0,014)
Familie	0,070**	(0,022)	0,020	(0,176)
Uoppgitt	-0,057***	(0,004)	0,266	(0,142)
<i>Alder (ref = 18–24)</i>				
25–34	0,037***	(0,005)	0,011	(0,047)
35–49	0,066***	(0,005)	0,124**	(0,046)
50–59	0,088***	(0,005)	0,104*	(0,047)
60–66	0,127***	(0,005)	0,056	(0,050)
67–80	0,207***	(0,005)	-0,070	(0,056)
Uoppgitt	0,167***	(0,006)	0,401***	(0,067)
<i>Landsdel (ref = Oslo og Viken)</i>				
Innlandet	-0,032**	(0,004)	0,044	(0,026)
Agder og Sør-Østl.	0,000	(0,003)	0,203***	(0,026)
Vestlandet	-0,009***	(0,002)	0,042*	(0,021)
Trøndelag	-0,014***	(0,003)	0,044*	(0,019)
Nord-Norge	-0,003	(0,003)	0,015	(0,017)
Uoppgitt	-0,017***	(0,005)	-0,072	(0,145)
År siden vervet	0,002***	(0,000)	0,004	(0,003)
Fastgiver	0,567***	(0,002)	4,08***	(0,030)
Innberettet gave	0,108***	(0,002)	0,918***	(0,013)
<i>Organisasjon (ref = Miljø)</i>				
Rusforebygging	-0,196***	(0,008)	-2,173***	(0,085)
Sosialt arbeid	-0,164***	(0,002)	0,340***	(0,018)
Psykisk helse	-0,816***	(0,005)	-3,302***	(0,059)
Misjon	-0,139***	(0,004)	0,298**	(0,097)
Bistand	-0,148***	(0,003)	-0,431***	(0,031)
Støttearbeid	-0,065***	(0,003)	-0,446***	(0,023)
Trossamfunn	-0,072***	(0,005)	1,686***	(0,071)
Konstant	0,321***	(0,005)	0,961***	(0,048)
N	227 112		128 879	
R2 (justert)	0,4579		0,3451	

* p < 0,05, ** p < 0,01, *** p < 0,001

I den første modellen til venstre undersøker vi sannsynligheten for å gi under koronakrisen for alle giverne. I den andre modellen ser vi på antall innbetalinger avgrenset til dem som gav etter koronautbruddet i mars. Vi inkluderer en kontrollvariabel for hvilken organisasjon giverne gav til, i alle modellene. Som i de tidligere analysene i dette kapitlet viser resultatene en økning i innbetalinger til organisasjonene innen sosialt arbeid, misjon og tro.

Analysen viser for det første at kvinnelige givere hadde noe høyere sannsynlighet for å gi under koronakrisen enn mannlige givere og familier. Det er imidlertid ikke tilsvarende signifikante forskjeller når vi ser på antall innbetalinger. Videre finner vi at sannsynligheten for å gi øker med alder, slik at eldre var mer tilbøyelige til å gi enn yngre. Samtidig indikerer analysen at middelaldrende og godt voksne i alderen 35–59 år gjorde flere innbetalinger enn både de yngste og de eldste. På landsdel finner vi at givere bosatt i Innlandet, på Vestlandet og i Trøndelag hadde noe lavere sannsynlighet for å gi. Antallet innbetalinger var samtidig litt høyere på Vestlandet og i Trøndelag enn i øvrige fylker, og noe høyere i Agder og på Sør-Østlandet. Hvor lenge man har vært giver spiller også inn: Jo lenger man hadde gitt, dess mer sannsynlig var det også at man gav under den første koronabølgen. Imidlertid finner vi ingen signifikant effekt på antall innbetalinger. At man er fastgiver, enten med giveravtale eller medlemskap, er ikke overraskende den faktoren som ser ut til å ha størst betydning for både det å gi og på antallet innbetalinger.

Tabell 14 viser en lineær regresjonsanalyse (OLS) av gavebeløp per innbetaling. For å undersøke betydningen av koronautbruddet skiller vi i alle modellene mellom periodene fra mars til august i henholdsvis 2020 og 2019 ved å inkludere en egen variabel for dette, og i tillegg skiller vi mellom de ulike caseorganisasjonene og innsamlingskanalene. Videre kontrollerer vi i modell 2 for bakgrunnskjennetegn ved giverne som kjønn, alder og landsdel, og dessuten om de er fastgivere/medlemmer og har innberettet gaver i 2019. I modell 3 inkluderer vi dessuten et samspillsledd mellom variabelen som angir tidsperiode og organisasjon, for å undersøke om det har vært noen effekt av koronakrisen på gavebeløp i organisasjonene.

Tabell 14. Lineær regresjon (OLS). Gavebeløp per innbetaling. Koeffisienter med standardfeil i parentes

		(1)		(2)		(3)
Tid: mars–aug., etter korona	4,69	(5,15)	13,07*	(5,2)	14,72	(12,2)
<i>Organisasjon</i> (ref = Miljø)						
Rusforebygging	414,1***	(33,2)	412,64***	(33,51)	178,94***	(48,04)
Sosialt arbeid	-62,53***	(7,2)	-61,59***	(7,77)	-58,27***	(11,04)
Psykisk helse	17,82	(40,51)	41,14	(40,65)	43,5	(57,91)
Misjon	332,4***	(11,87)	313,79***	(12,69)	288,07***	(17,72)
Bistand	145,72***	(9,33)	127,04***	(9,89)	128,46***	(13,91)
Støttearbeid	12,09	(10,72)	25,9*	(10,99)	42,77*	(16,3)
Trossamfunn	354,36***	(12,4)	321,79***	(13,24)	340,67***	(18,44)
<i>Kanal (ref = Avtale)</i>						
Tilfeldig	876,28***	(19,06)	837,15***	(20,7)	836,11***	(20,72)
DM	185,31***	(9,38)	156,18***	(12,33)	156,43***	(12,35)
Internett	522,33***	(30,24)	509,63***	(31,16)	507,02***	(31,26)

Annet	640,45***	(28,01)	631,54***	(29,14)	651,49***	(29,29)
<i>Kjønn (ref = Kvinne)</i>						
Mann			40,61***	(6,1)	40,51***	(6,1)
Familie			12,89	(56,43)	12,82	(56,43)
Uoppgitt			55,39***	(15,23)	56,53***	(15,24)
<i>Alder (ref = 18–24)</i>						
25–34			44,79	(23,09)	45,1	(23,09)
35–49			55,54*	(22,46)	55,72*	(22,46)
50–59			72,91**	(22,65)	73,02**	(22,65)
60–66			84,97***	(23,01)	85,18***	(23,01)
67–80			78,57**	(22,63)	78,57**	(22,63)
Uoppgitt			103,29***	(24,41)	103***	(24,42)
<i>Landsdel (ref = Oslo og Viken)</i>						
Innlandet			-21,35	(13,4)	-21,44	(13,4)
Agder og Sør-Østl.			-9,85	(9,46)	-9,98	(9,46)
Vestlandet			-14,95*	(6,54)	-14,98*	(6,54)
Trøndelag			-14,35	(10,39)	-14,39	(10,39)
Nord-Norge			-29,92**	(10,78)	-30,12**	(10,78)
Uoppgitt			46,13*	(18,62)	44,89*	(18,62)
Fastgiver			-37,34**	(10,87)	-36,81**	(10,88)
Innberettet			75,39***	(6,13)	75,11***	(6,14)
Etter korona x organisasjon ^a						
Rusforebygging					450,69***	(66,31)
Sosialt arbeid					-5,63	(14,28)
Psykisk helse					-4,38	(81,01)
Misjon					48,65*	(23,44)
Bistand					-2,11	(18,69)
Støttarbeid					-30,05	(21,57)
Trossamfunn					-37,84	(24,72)
Konstant	147,32***	(6,68)	57,99*	(24,61)	56,5*	(25,44)
N	1,056,314		1,056,314		1,056,314	

* p < 0,05, ** p < 0,01, *** p < 0,001

Referansegrupper: ^a Miljøvern; ^b Avtale; ^c Kvinne; ^d 18–24; ^e Oslo og Viken

Modell 1 inkluderer variabler som angir tidsperiode (perioden fra mars og utover, det vil si den første koronabølgen), caseorganisasjon og innsamlingskanal. Koeffisienten for tidsperiode er positiv, men effekten er liten, og den er heller ikke signifikant. Koeffisientene for organisasjon gjenspeiler variasjonene i gjennomsnittsbeløp for de ulike organisasjonene og fra ulike kanaler som vi har sett tidligere i analysene.

I modell 2 er koeffisienten for tidsperiode positiv og signifikant. Effekten på beløpet er imidlertid fortsatt liten. Når vi kontrollerer for andre variabler, finner vi at gjennomsnittlig gavebeløp var 13 kroner høyere for mars til august 2020 sett i forhold til samme tidsrom i 2019. Analysen ser slik sett ut til å bekrefte at koronautbruddet samlet sett hadde liten effekt på gavebeløp under den første bølgen. Når vi ser på koeffisientene for organisasjon og kanal, finner vi noen mindre endringer når vi inkluderer givernes bakgrunnskjenneegn. Det er noen interessante observasjoner her: Når det gjelder kjønn, ser vi at menn og de som ikke hadde oppgitt kjønn, gav noe høyere beløp enn kvinner, og for alder tyder resultatene på at gjennomsnittlig gavebeløp øker noe med alder. Det er også noen mindre variasjoner etter landsdel, der resultatene tyder på at gavebeløpet i snitt var noe lavere på Vestlandet og i Nord-Norge. Til sist viser også analysen at beløpet var noe lavere blant innbetalinger gjort av fastgivere, mens det er en positiv effekt av innberetning av gave til Skatteetaten.

I modell 3 tar vi inn i et samspillsledd mellom organisasjon og tidsperiode for å undersøke om effekten på gavebeløp varierer mellom organisasjonene. Hovedtrekket i analysen er her at vi finner et positivt og signifikant samspill for rusforebygging og misjon, mens det for de øvrige ikke er signifikant. Dette indikerer at det var økning i gjennomsnittlig gavebeløp for disse to organisasjonene når vi sammenligner perioden for den første koronabølgen med samme tidsrom året før og kontrollerer for andre variabler. Effekten er imidlertid en god del større for rusforebyggingsorganisasjonen enn for misjonsorganisasjonen. Dette er i tråd med det vi viste tidligere i tabell 8.

Analysen bekrefter det som ble indikert da vi så på utviklingen i gjennomsnittlig gavebeløp på tvers av organisasjonene. Koronautbruddet ser ikke ut til å ha hatt noen øyensynlig positiv effekt på gavebeløpene, men samtidig heller ikke noen negativ virkning. Det er med andre ord ikke noen klar «koronaeffekt» på gavebeløp. Resultatene må imidlertid ses i lys av at det i noen av organisasjonene har vært en økning i antallet innbetalinger i perioder, som dermed har gitt disse et oppsving i innsamlet beløp under første bølge av koronakrisen.

Oppsummering og konklusjon

I denne rapporten har vi undersøkt befolkningens frivillige bidrag under koronakrisen, betydningen den har hatt for frivillige organisasjoner, og organisasjoners innsamlingsarbeid i perioden. I dette kapittelet oppsummerer og diskuterer vi noen av hovedfunnene i rapporten.

Befolkningens frivillige engasjement under koronakrisen

Mange bidro med frivillig innsats under den første bølgen etter koronautbruddet i Norge i mars 2020. På bakgrunn av undersøkelsen som ble gjennomført før sommeren, anslår vi at litt over en fjerdedel av befolkningen hadde gjort minst én av fem ulike typer innsats det ble spurt om: ubetalt arbeid for eller i regi av frivillige organisasjoner, ubetalt arbeid for andre utenfor egen familie eller hushold, pengegaver til frivillige organisasjoner, donasjon av mat, klær eller andre ting og blodgivning. Det viser at det har vært bredt dugnadsengasjement i den krevende smittesituasjonen i begynnelsen av krisen.

Det å gi pengegaver var den mest utbredte typen innsats. Flertallet gav inntil 500 kroner i gave til frivillige organisasjoner. Dette er noenlunde samme sum som det vi i andre undersøkelser finner at befolkningen gir i gjennomsnitt av pengegaver i løpet av et helt år (Fladmoe et al., 2018; Sivesind, 2015). Mye av det frivillige arbeidet som ble gjort, dreide seg om at man gav informasjon og råd, hjalp folk i risikogrupper og i karantene eller isolasjon og utførte ulike tjenester som transport. Samlet var det omtrent 10 prosent som utførte ubetalt arbeid for enten organisasjoner eller direkte for andre.

Når vi ser dette engasjementet i forhold til engasjementet under flyktningsituasjonen i 2016, finner vi at det var på et sammenlignbart nivå. Andelen som gjorde ubetalt arbeid, var omtrent den samme som ble dokumentert den gang. Under flyktningsituasjonen var det imidlertid flere som gav penger til frivillige organisasjoner og mat, klær og lignende, enn det vi finner under koronakrisen (Fladmoe et al., 2016). Det er også et likhetstrekk mellom de to hendelsene at flertallet av dem som engasjerte seg, hadde tidligere erfaring med

organisasjonsfrivillighet. En forskjell er derimot at vi i liten grad finner ulikheter i bakgrunnskjennetegnene til dem som har gjort ubetalt arbeid sammenlignet med det som var tilfellet under flyktnings situasjonen. Samtidig slår ulike kjennetegn i større grad ut på det å gi pengegaver og å gi bort mat, klær og andre ting.

En annen forskjell mellom koronakrisen og flyktnings situasjonen er de samfunnsmessige omstendighetene rundt dem. Smitteverns situasjonen satte nødvendigvis noen begrensninger på mulighetene for å mobilisere til frivillighet. Disse begrensningene var ikke til stede under flyktnings situasjonen. Det at krisen også hadde følger for jobbsituasjonen og økonomien til mange, er noe som kan ha lagt en demper på den frivillige innsatsen. Flyktnings situasjonen var på den annen side mer politisert, noe som blant annet var synlig i forskjeller i den politiske tilhørigheten til dem som bidro. Et annet poeng er også at mye av innsatsen under koronakrisen nok har vært rettet inn mot bestemte typer organisasjoner og aktiviteter, særlig innen helse og sosialt arbeid. Likevel, når man tar de utfordrende forholdene ved situasjonen i betraktning, fremstår befolkningens engasjement under koronakrisen som relativt bredt.

De frivillige organisasjonenes rolle og konsekvenser av koronakrisen

På bakgrunn av undersøkelser vi har utført blant nasjonale og lokale frivillige organisasjoner, har vi i denne rapporten sett på både hvilken rolle de har spilt under den første koronabølgen, og hvilke konsekvenser krisen har hatt for dem. For det første ser vi at organisasjonene har bidratt til å formidle informasjon om helse- og beredskapssituasjonen og fungert som et kontaktpunkt for personer med behov for bistand. Mange organisasjoner på både nasjonalt og lokalt nivå har gitt informasjon og råd til sine medlemmer og en del også til andre utenfor organisasjonen. Ett eksempel på dette er frivillighetens koronatelefon, som var et initiativ etablert av Norske Kvinners Sanitetsforening og Nasjonalforeningen for folkehelsen etter utbruddet. Andre typer organisasjoner har imidlertid også hatt lignende initiativer. Minoritetsorganisasjoner har for eksempel vært viktige for å få ut informasjon på andre språk enn norsk.

Det var også en del organisasjoner, trolig i hovedsak innen helse- og beredskap, som rekrutterte frivillige til hjelpeinnsats og koordinert hjelpearbeid i tillegg til at en del også samlet inn penger til tiltak og initiativer under krisen. Organisasjonene ser da også ut til å ha vært viktige både med tanke på lokal innsats på kommunalt plan og i det arbeidet som har foregått på det nasjonale nivået. Dette gjenspeiles blant annet av at mange – en fjerdedel av de lokale organisasjonene og nesten halvparten av de nasjonale organisasjonene – har hatt samarbeid med offentlige myndigheter. I mange tilfeller var det organisasjonene som tok initiativ til samarbeidet, eller det var et gjensidig initiativ.

Samtidig finner vi at organisasjonene også selv har vært rammet av krisen. Flertallet av organisasjonene hadde i denne perioden redusert eller stanset driften

helt. En måte man har håndtert dette på, er at aktiviteten ble lagt om ved hjelp av digitale verktøy. Det ble brukt både sosiale medier som Facebook og samtale- og videoplattformer som Zoom og Teams. Spesielt har slike verktøy blitt brukt for å avholde styremøter, men også medlems- og årsmøter. De har dermed vært viktige for at organisasjonene kunne opprettholde sentrale funksjoner når det ikke har vært mulig å møtes på vanlig måte. De har derimot blitt brukt i mer begrenset grad til gjennomføring av andre normale aktiviteter for medlemmer og frivillige.

I organisasjonene har det spesielt vært bekymring for de økonomiske konsekvensene av restriksjonene på aktiviteten. Mer enn halvparten av både lokale og nasjonale organisasjoner rapporterte en forventning om bortfall av inntekter. Riktignok var dette i den tidlige fasen etter utbruddet, da det rådet stor usikkerhet om konsekvensene og hvor lenge krisen (e.l.) ville vare. Likevel indikerer dette noe om følgene. Særlig var det inntekter fra arrangementer og tilstelninger og medlemskontingent man fryktet ville bli rammet, og i større grad gjaldt det organisasjonene innen kultur, idrett og fritid og dessuten på velferdsfeltet. Over en tredjedel av de lokale organisasjonene svarte dessuten at de ville være nødt til å bruke av oppsparte midler for å dekke inn dette tapet.

Her kan det samtidig legges til at vi i en egen analyse av fordelingen av kompensasjonsordningene for idrett og frivillighet finner at ordningene nettopp har bidratt til å kompensere bortfall av viktige arrangementsinntekter på områder som idrett, kultur og fritid (Arnesen et al., 2020). Ordningene har også bidratt til å sikre at organisasjoner med løpende utgifter har unngått å havne i økonomiske vanskeligheter. Samtidig finnes det organisasjoner som har havnet utenfor kriteriene som er lagt til grunn i ordningene. Det finnes for eksempel små lokale organisasjoner med svært lave inntekter hvor inntektene likevel er viktige for å finansiere aktiviteten de driver. Det er også kategorier av organisasjoner og en del typer inntekter som ikke ble dekket i ordningene.

En annen side ved de økonomiske følgene er også at situasjonen for en del organisasjoner har bidratt til merutgifter. Det kunne nok dreie seg både om merkostnader som følge av at planlagte arrangementer ble avlyst og måtte gjøres om på, og om kostnader ved å drive aktivitet på en måte som ivaretar smittevern hensyn. For organisasjoner med ansatte har det også vært utfordrende å bære de løpende utgiftene av lønn mv. Dette har fått mange til å foreta permitteringer. I sin tur har dette nødvendigvis påvirket organisasjonenes muligheter for å opprettholde normal drift og aktivitet.

Samlet sett finner vi at tiltakene i forbindelse med den første bølgen av koronaviruset hadde konsekvenser for både aktiviteten og økonomien i de frivillige organisasjonene. På bakgrunn av dette ser det ut til at erfaringen for organisasjonslivet i Norge på mange måter har vært i tråd med funnene for andre land, deriblant i USA og Sør-Korea (Grønberg et al., 2020; Kim, 2020; Young et al., 2020). I mange av organisasjonene trodde man også at konsekvensene ville være mer langvarige. En fjerdedel av organisasjonene på lokalt nivå og en tredjedel av dem på nasjonalt nivå trodde i tillegg at følgene ville være store også

i fremtiden. Det peker mot at det vil være viktig å få mer kunnskap om hvordan krisen og følgene av den påvirker aktiviteten i sektoren fremover.

Koronakrisen og organisasjoners innsamlingsarbeid

Vi har også undersøkt i hvilken grad og hvordan organisasjonenes pengeinnsamling har blitt påvirket av koronapandemien. Dette har vi gjort basert på registerdata om givere, innbetalinger og beløp i åtte ulike caseorganisasjoner på ulike områder. Disse områdene er rusforebygging, sosialt arbeid, psykisk helse, miljø- og naturvern, rettighets- og støttearbeid, internasjonal bistand, misjon og tro og livssyn. Økonomiske bidrag fra gaver og medlemskap betraktes som ressurs for organisasjonene, og målet var å se hvordan tilgangen til denne ressursen har variert i løpet av den første bølgen av koronakrisen, det vil si mars til august 2020, sammenlignet med samme måneder i året før.

Gjennom de første månedene av året ser vi en økning i antallet gaver som organisasjonene har samlet inn. Dette kan indikere at det har skjedd en form for givermobilisering – i alle fall i noen av organisasjonene. Det handler nok både om at organisasjonene har igangsatt egne innsamlingsaksjoner i det som var en økonomisk vanskelig situasjon, samtidig som at mange av deres givere har hatt et ønske om å bidra med pengegaver. I den innledende perioden dreide det seg om et flertall av enkeltgivere, mens det ut over sommeren i større grad var fastgiverne som stod for pengebidragene. Samtidig ser det ut til at det overordnet sett i liten grad har vært noen endring i beløpet som givene har gitt før og under den første bølgen av koronaviruset. Totalt samlet organisasjonene inn 24 millioner, noe som utgjorde en økning på 22 prosent sammenlignet med samme periode året før. Dette skyldes at gjennomsnittsbeløpet som ble gitt, økte noe, men først og fremst var årsaken en økning i antallet givere og innbetalinger. Dette skjedde på tross av at mange kom i en vanskelig økonomisk situasjon, og at organisasjonene måtte redusere sine normale aktiviteter. Resultatet tyder på at innsamlingsarbeidet i det store og hele har veid opp for disse hindrene.

Det er imidlertid viktig å understreke at ulike organisasjoner har både spilt en ulik rolle i, og i forskjellig grad blitt rammet av, koronakrisen selv om alle organisasjoner har hatt en økning i innsamlet beløp gjennom den første koronabølgen (sammenlignet med samme periode året før). Organisasjonene innen sosialt arbeid, miljø- og naturvern og rettighets- og støttearbeid har hatt en økning i både antall givere og innbetalinger. Selv om de ikke nødvendigvis har samlet inn større beløp per innbetaling, har de da hatt en betydelig økning i pengegaver. Samtidig har ingen organisasjoner hatt en nedgang i gavebeløp. Flere av de øvrige organisasjonene har også hatt en økning i innbetalinger i perioden. Bare to organisasjoner, de innen rusforebygging og misjon, har hatt en økning i gjennomsnittlig gavebeløp. Rekrutteringen av givere, økningen i antall innbetalinger og for å så vidt også i gavebeløp kan igjen henge sammen

med at disse organisasjonene har hatt aksjoner og kampanjer under koronakrisen.

Når det gjelder innsamlingskanaler fikk organisasjonene mesteparten av bidragene sine via giveravtaler. Det var også slik at organisasjonenes bidrag stort sett kom inn gjennom de samme kanalene før og etter koronautbruddet. Likevel ser vi noen ulike tendenser for organisasjonskategoriene: For organisasjonene innen sosialt arbeid, rettighets- og støttarbeid, bistand og misjon og trossamfunn er det en tendens til at avtalegaver utgjorde en litt mindre andel av bidragene, samtidig som andelen bidrag fra direkte markedsføring økte. Beløpene som er samlet inn i de ulike kanalene, har imidlertid ikke endret seg betydelig. Et forbehold er at det er begrenset med informasjon om innsamlinger på sosiale medier, noe som ser ut til å ha seilt opp som en viktig innsamlingskanal i forbindelse med koronakrisen, men vi har ikke fullstendige data nå. Dette vil vi komme tilbake til i en senere rapport.

Analysen av givere indikerer små forskjeller mellom dem av giverne som gav før og under koronakrisen (selv om det riktignok er en del variasjon i sammensetningen av givere mellom organisasjonene). Noe av forklaringen på det kan være at fastgivere samlet sett ser ut til å ha vært svært viktige for organisasjonene, selv om også nye givere har spilt en rolle i noen organisasjoner. Dette er interessant sett i lys av at mye tyder på at innsamlingsorganisasjoner har lagt større vekt på nettopp fastgiveravtaler de senere årene. Det gir større økonomisk stabilitet og forutsigbarhet, spesielt i møte med en krisesituasjon som koronapandemien. Det er også mindre ressurskrevende for organisasjonene å rette aksjoner og kampanjer mot eksisterende givere enn å forsøke å nå ut til nye. I tillegg blir det enklere å rapportere gaver som gir skattefradrag for registrerte givere, noe som kan føre til økte bidrag.

Regresjonsanalysene viser videre noen interessante mønstre i hvem som har gitt under den første koronabølgen og antall innbetalinger. Her finner vi for det første at kvinnelige givere hadde noe høyere sannsynlighet for å gi enn mannlige givere og familier. Sannsynligheten for å gi øker også med alder, slik at eldre var mer tilbøyelig til å gi enn yngre givere. Geografisk er det dessuten noen variasjoner. De som er bosatt i Innlandet, på Vestlandet og i Trøndelag, hadde noe lavere sannsynlighet for å gi, men samtidig var antallet innbetalinger litt høyere på Vestlandet og i Trøndelag enn i øvrige fylker. I tillegg viser analysene at jo lenger man har gitt, dess mer sannsynlig var det også at man gav under den første koronabølgen. At man er fastgiver, enten med giveravtale eller medlemskap, er ikke overraskende det som ser ut til å ha størst betydning både for det å gi og for antallet innbetalinger.

Når vi ser på gjennomsnittsbetøp per innbetaling, finner vi at koronautbruddet samlet sett hadde liten effekt på betøpet under den første bølgen verken den ene eller andre veien. Om noe ser vi en liten økning i gavebetøp. Når det gjelder kjønn, ser vi at menn og de som ikke hadde oppgitt

kjønn, gav noe høyere beløp enn kvinner. Dette står i kontrast til funnet av at kvinner i større grad gav. Her spiller det kanskje inn at noen i disse kategoriene gir på vegne av hele husstanden og slik sett har lettere for å øke beløpet. For alder finner vi den samme tendensen som da vi så på sannsynligheten for å gi, nemlig at gjennomsnittlig gavebeløp økte noe med alder. Det er også noen mindre variasjoner etter landsdel, der resultatene tyder på at gavebeløpet i snitt var noe lavere på Vestlandet og i Nord-Norge enn i andre landsdeler.

Avsluttende refleksjoner

Samlet sett viser funnene for det første at det har vært en relativt bred mobilisering til frivillig innsats under den første bølgen av koronapandemien i Norge. Mange har bidratt med arbeid, tid og penger for å hjelpe personer i sårbare grupper og andre under krisen. Det er også en god del som har gitt mat, klær og andre ting det har vært behov for, så vel som blod. Videre finner vi at frivillige organisasjoner har spilt en sentral rolle i denne mobiliseringen. Dette viser at organisasjonene fortsetter å være viktige mobiliseringsstrukturer i det norske samfunnet, spesielt i møte med større samfunnsutfordringer som koronakrisen.

Organisasjonene har trådd til under krisen, men de har også selv støtt på utfordringer når det gjelder å opprettholde aktivitet og sikre stabil økonomi. Vi har i denne rapporten basert oss på organisasjonenes rapporteringer om status for egen økonomi i den tidlige fasen av den første koronabølgen. Hvordan det faktisk har gått på kort sikt, er et spørsmål som vil være gjenstand for videre forskning. Det vi vet om tildelingene i de offentlige kompensasjonsordningene for idrett og frivillighet, tyder imidlertid på at de økonomiske utfordringene har vært store for en del organisasjoner. Samtidig har ordningene også etter alt å dømme bidratt til at særlig organisasjoner med stort inntektsbortfall som følge av koronakrisen har klart seg bedre enn de ellers ville gjort.

Innsamlingsorganisasjonene har dessuten i stor grad klart å komme igjennom den første fasen ved å mobilisere eksisterende og nye givere, på tross av økonomiske utfordringer for en betydelig andel av befolkningen og reduksjon av arrangementer og aktiviteter som normalt er en viktig del av motivasjonen for å gi. Dette viser disse organisasjonenes mobiliseringsevne i vanskelige tider. Vi ser også at de bruker både etablerte kanaler som fastgivere og markedsføring, men også dels nye kanaler som internett. Om det er slik at en situasjon med strenge smittevernregler skulle vedvare, kan man se for seg at sistnevnte vil bli stadig viktigere. Sosiale medier som Facebook gir trolig muligheter for å nå ut til nye givere på en annen måte enn tradisjonell markedsføring. Dette vil det derfor være interessant å følge i videre forskning.

Det er imidlertid vanskeligere å konkludere om de langsiktige konsekvensene av koronakrisen for de frivillige organisasjonene. Selv for organisasjoner som har klart seg økonomisk, kan begrensningene som smittevernrestriksjonene har lagt på aktiviteten, likevel ha følger på lengre sikt.

Det kan tenkes at det har vært vanskelig å aktivisere medlemmer og frivillige og ikke minst å rekruttere nye, når det ikke har vært mulig å gjennomføre aktiviteter på vanlig måte. Akkurat hva dette vil bety for aktivitetsnivået og økonomien i sektoren, vil antakelig først bli klarere når regnskapet gjøres opp *etter* krisen. Et viktig spørsmål er derfor hva som skjer med aktiviteten i de frivillige organisasjonene på lengre sikt. I denne sammenheng vil den offentlige stimuleringsordningen som nå er på trappene for idrett og frivilligheten, antakelig ha betydning.

For å oppsummere har vi i denne rapporten sett på både den norske befolkningens frivillige innsats i forbindelse med koronakrisen, frivillige organisasjoners rolle i krisen og konsekvensene av krisen for organisasjonenes aktiviteter og økonomi. I tillegg har vi sett på innsamlingsorganisasjoners arbeid i perioden. Det brede engasjementet i og utenfor organisasjonen under den første koronabølgen viser betydningen av frivillighet og dugnadsånd i en kritesituasjon som koronakrisen. Samtidig er dette en krise i utvikling der den politiske og samfunnsmessige responsen også er blitt endret betydelig siden utbruddet i mars 2020. For videre forskning vil det være sentralt å følge opp funnene i denne rapporten slik at vi bedre kan forstå frivillighetens rolle og følgene for organisasjonslivet på lengre sikt.

Litteratur

- Arnesen, D. & Sivesind, K. H. (2020). Organisasjonslandskap i endring 2009–2019: Fra ideologisk samfunnsendring til individuell utfoldelse? Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.
- Arnesen, D., Sivesind, K. H. & Enjolras, B. (2020). Kompensasjonsordningen for idrett og frivillighet i forbindelse med Covid-19. Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.
- Beyer, A. & Steen-Johnsen, K. (2018). Nasjonale organisasjoners bruk av sosiale medier. Muligheter og barriere for bruk. I B. Enjolras & I. Eimhjellen (Red.), *Fra kollektiv til konnektiv handling? Nye former for samfunnsengasjement og kollektiv handling i Norge*. Cappelen Damm Akademisk.
- Brown, S., Harris, M. N. & Taylor, K. (2012). Modelling charitable donations to an unexpected natural disaster: Evidence from the U.S. Panel Study of Income Dynamics. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 84(1), 97–110. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jebo.2012.08.005>
- Carlsen, H. B., Toubøl, J. & Brincker, B. (2020). On solidarity and volunteering during the COVID-19 crisis in Denmark: the impact of social networks and social media groups on the distribution of support. *European Societies*, 1–19. <https://doi.org/10.1080/14616696.2020.1818270>
- Eimhjellen, I. S. (2014). Internet Communication: Does It Strengthen Local Voluntary Organizations? *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 43(5), 890–909. <https://doi.org/10.1177/0899764013487996>
- Fladmoe, A., Eimhjellen, I., Sivesind, K. H. & Arnesen, S. (2019). Frivillighetens grunnfjell: Hvem gir mest tid og penger til frivillige organisasjoner (2019-01). Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. <http://hdl.handle.net/11250/2583167>
- Fladmoe, A., Sivesind, K. H. & Arnesen, D. (2018). Oppdaterte tall om frivillig innsats i Norge, 1998–2017. Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

- Fladmoe, A., Sætrang, S., Eimhjellen, I., Steen-Johnsen, K. & Enjolras, B. (2016). Nordmenns bidrag i flyktnings situasjonen 2015/2016. Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.
- Grønberg, K. A., McAvoy, E. & Habecker, K. (2020). Indiana Nonprofits and COVID-19: Impact on Services, Finances, and Staffing INDIANA NONPROFIT SURVEY: ROUND IV. Indiana University O'Neill School of Public and Environmental Affairs.
- Helsingen, L. M., Refsum, E., Gjøstein, D. K., Løberg, M., Bretthauer, M., Kalager, M. & Emilsson, L. for the Clinical Effectiveness Research group (2020). The COVID-19 pandemic in Norway and Sweden – threats, trust, and impact on daily life: a comparative survey. *BMC Public Health*, 20(1), 1597. <https://doi.org/10.1186/s12889-020-09615-3>
- Hoang, T. & Østgård, T. M. T. (2020). Blodtransfusjonstjenesten i Norge. Statistikk for 2019. https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/transfusjonsstatistikk/Transfusjonsstatistikk%202019.pdf/_attachment/inline/60a7bb7e-3c42-465e-afb0-42ee7052096c:4a0ba95acb27da8aa30b409ecbccd65fdd81639d/Transfusjonsstatistikk%202019.pdf
- Kim, S.-J. (2020). The impact of COVID-19 on the nonprofit organization in South Korea: results from the survey of Korean nonprofits. Center for Philanthropy, Beautiful Foundation in Korea.
- Koos, S. & Bertogg, A. (2020). Lokale Solidarität während der Corona-Krise: Wer gibt und wer erhält informelle Hilfe in Deutschland? Universität Konstanz. https://kops.uni-konstanz.de/bitstream/handle/123456789/49942/Koos_2-15cxzw116uv9e7.pdf?sequence=1
- Lachance, E. L. (2020). COVID-19 and its Impact on Volunteering: Moving Towards Virtual Volunteering. *Leisure Sciences*, 1–7. <https://doi.org/10.1080/01490400.2020.1773990>
- Nilsen, A. C. E. & Skarpenes, O. (2020). Coping with COVID-19. Dugnad: a case of the moral premise of the Norwegian welfare state. *International Journal of Sociology and Social Policy*, Early-cite. <https://doi.org/10.1108/IJSSP-07-2020-0263>
- Salamon, L. & Newhouse, C. (2020). The 2020 Nonprofit Employment Report. Johns Hopkins Center for Civil Society Studies.
- Sivesind, K. H. (2015). Giving in Norway: An Ambitious Welfare State with a Self-Reliant Nonprofit Sector. I P. Wierking & F. Handy (Red.), *The Palgrave Handbook of Global Philanthropy*. Palgrave Macmillan,.
- Skiple, J. K. & Winsvold, M. (2020). Lokalt beredskapssamarbeid. Frivillige, politi og kommuner i lokalt beredskapsarbeid [Rapport] (2020-4). Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. <http://hdl.handle.net/11250/2638300>

- Spear, R., Erdi, G., Parker, M. & Anastasiadis, M. (2020). Innovations in Citizen Response to Crises: Volunteerism & Social Mobilization During COVID-19. *Interface*, 12(1), 383–391.
- Sætrang, S. (2016). «Ikke bare en Facebook-gruppe» : En case-studie av Refugees Welcome-nettverket i Norge. Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.
- Young, E., Deitrick, L., Tinkler, T., Meschen, C., Strawser, C., Funderburk, T. & Abruzzo, T. (2020). Unprecedented Disruption: COVID-19 Impact on San Diego Nonprofits.

Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor

Rapport 2019:02

<p><i>Forfatter/Author</i> Daniel Arnesen og Karl Henrik Sivesind</p>
<p><i>Tittel/Title</i> Frivilligheten og koronakrisen Befolkningens frivillige innsats og frivillige organisasjoners rolle, aktiviteter og økonomi under koronakrisen i Norge</p>
<p><i>Sammendrag</i> I denne rapporten undersøker vi befolkningens frivillige bidrag under koronakrisen, betydningen den har hatt for frivillige organisasjoner, og organisasjoners innsamlingsarbeid. Ved å undersøke dette ønsker vi på den ene siden å gi kunnskap om hvilken rolle frivillig innsats og frivillige organisasjoner har spilt i møte med koronavirusutbruddet. På den andre siden vil vi også belyse hvordan organisasjonslivet har blitt påvirket av krisen. Analysene baserer seg på data fra en befolkningsundersøkelse der det ble stilt spørsmål om frivillig innsats i forbindelse med koronasituasjonen, spørreundersøkelser blant nasjonale og lokale organisasjoner om konsekvenser av koronapandemien og registerdata om givere, innbetalinger og gavebeløp før og etter koronautbruddet for åtte ulike caseorganisasjoner.</p> <p>Samlet sett viser funnene for det første at det har vært en relativt bred mobilisering til frivillig innsats under den første bølgen av koronapandemien i Norge. Mange har bidratt med arbeid, tid og penger for å få ut informasjon og å hjelpe personer i sårbare grupper og andre under krisen. Videre finner vi at frivillige organisasjoner har spilt en sentral rolle i denne mobiliseringen. For en del av innsamlingsorganisasjonene har det også skjedd en mobilisering av eksisterende og nye givere. Det viser at organisasjonene fortsetter å være viktige mobiliseringsstrukturer i det norske samfunnet, spesielt i møte med samfunnsutfordringer som koronakrisen. Samtidig viser rapporten også at organisasjonene har støttet på utfordringer når det gjelder å opprettholde aktivitet og sikre stabil økonomi.</p>
<p><i>Emneord</i> Korona, frivillig innsats, frivillige organisasjoner, pengegaver</p>
<p><i>Summary</i> In this report, we examine individual volunteering and giving and voluntary organizations' activities, finances and fundraising efforts during the corona crisis. We aim, on the one hand, to provide knowledge about the role that voluntary efforts and voluntary organizations have played in dealing with the coronavirus outbreak. On the other hand, we will also seek to shed light on how organizational life has been affected by the crisis. The analyzes are based on data from a population survey in which questions were asked about voluntary efforts in connection with the corona situation; surveys of national and local organizations on the consequences of the corona pandemic; as well as register data on donors and the number and size of donations before and after the corona outbreak for eight different case organizations.</p> <p>Overall, the findings show, first, that there has been a relatively broad mobilization of voluntary efforts during the first wave of the corona pandemic in Norway. Many people have contributed work, time and money to help get information to and help people in vulnerable groups and others during the crisis. Furthermore, we find that voluntary organizations have played a key role in this mobilization. For some of the fundraising organizations, there has also been a mobilization of donors. This shows that the organizations continue to be important mobilization structures in Norwegian society, especially in the face of societal challenges such as the corona crisis. At the same time, the report also shows that the organizations have faced challenges when it comes to maintaining activity and ensuring their finances.</p>
<p><i>Index terms</i> corona virus, volunteering, voluntary organizations, donations</p>

I denne rapporten undersøker vi befolkningens frivillige bidrag under koronakrisen, betydningen den har hatt for frivillige organisasjoner, og organisasjoners innsamlingsarbeid. Ved å undersøke dette ønsker vi på den ene siden å gi kunnskap om hvilken rolle frivillig innsats og frivillige organisasjoner har spilt i møte med koronavirusutbruddet. På den andre siden vil vi også belyse hvordan organisasjonslivet har blitt påvirket av krisen. Analysene baserer seg på data fra en befolkningsundersøkelse der det ble stilt spørsmål om frivillig innsats i forbindelse med koronasituasjonen, spørreundersøkelser blant nasjonale og lokale organisasjoner om konsekvenser av koronapandemien samt registerdata om givere, innbetalinger og gavebeløp før og etter koronautbruddet for åtte ulike caseorganisasjoner.

ISBN (print): 978-82-7763-695-5
ISBN (online): 978-82-7763-696-2

ISSN (print): 1891-2168
ISSN (online): 1891-2176

Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor
c/o ISF
Munthes gate 31
Pb. 3233 Elisenberg
0208 Oslo

www.sivilsamfunn.no